

Naročnina
Dnevna izdaja
 za državo SHS
 mesečno 20 Din
 polletno 120 Din
 celotno 240 Din
 za inozemstvo
 mesečno 35 Din
 nedejska izdaja
 celote na jugo-
 slaviji 50 Din, za
 inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
 I slop pedti-vrata
 malo oglaši po 150
 in 2D, večji oglaši
 nad 45 mm visine
 po Din 2-50, večji
 po 3 in 4 Din, v
 uredniškem delu
 vrata po 10 Din
 □ Po večjem □
 naročili poslušaj
 Izide ob 4 zlitrat
 razen pondeljku in
 dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 8, 6 III
 Rokopisi se ne vračajo, nefrankirano
 pismo se ne sprejema - Uredništvo
 telefoni 81. 2050, upravnitelj 81. 2328

Uprava je v Kopitarjevi ul. 8, 6 - Čeckovi
 ročni: Ljubljana štev. 10.650 in 10.348
 za Inserate, Sarajevošt. 7563, Zagreb
 št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Dve veliki dejanji

V našem javnem življenju je 7. februar 1928 zelo važen datum, to pa zaradi sprejema zakona o neposrednih davkih ter zaključenja 14 milijardnega inozemskega posojila.

Končno smo v desetem letu naše države prišli velik korak naprej v izenačenju davčne zakonodaje. Sedaj imamo enoten zakon o neposrednih davkih za celo državo namesto prejšnjih štirih zakonov z najrazličnejšimi davki, od katerih večina ni veljala v celi državi. Po soglasnem mnenu gospodarjev v celi državi nam novi zakon ne prinaša novih bremen, česar smo bili dosedaj navajeni iz Belgrada. Argumenti opozicije proti novemu davčnemu zakonu so najgrša demagogija, kar jih je doživel dosedaj naša politika. Na eni strani zahteva opozicija ukinitev dohodnine, zahteva, naj se davki zmanjšajo, na drugi strani pa zahteva večje državne izdatke za nekaj potreb, ne da bi pri tem mislila na to, odkd vzeti denar za vse to. Najbolj konkretno se pa da oprijeti ta demagogija pri davčnem zakonu. Dohodnina se je ukinila in jasno je, da se mora izpad dohodnine nadomestiti pri drugih davkih, ki se morajo zvišati. Seveda se ta bremena sedaj razdele na vse pokrajine bolj enakomerno, dočim so prej v prvi vrsti zviševali naše davke, onih, ki so veljali v Srbiji, pa je bilo itak manj in če so se tudi zvišali, se niso nikdar zvišali tako, da bi se izenačili z višino naših bremen.

Novi davčni zakon prinaša za nas olajšave: to priznavajo vse gospodarske korporacije in n. pr. Zveza industrijev, ki ob vsakem novem bremenu protestira, pozdravlja novi zakon, ki bo prinesel slovenskemu gospodarstvu korist. Razumljivo je, da bo mogoče za koga novi davek višji kakor prejšnji isti davek, toda vpošteva se naj, da odpade dohodnina in da je torej prav za prav na boljšem, kar mu povede številke.

Izenačenje neposrednih davkov pomeni v naši državi važen korak neprecenljive važnosti h konsolidaciji gospodarstva, kar mora vsak iskrivno pozdravljati.

Drugi dogodek zgodovinskega važnosti pa je inozemske posojilo ca. 14 milijard dinarjev. Gotovo je umestno, da se za dela, od katerih bodo imele koristi tudi poznejše generacije, pritegnejo k plačevanju tudi te. V gospodarskem pogledu je obsojati praksa, da se investicije izvršujejo s tekočimi dohodki. Nujno je potrebno veliko posojilo, ki ga bodo plačevali tudi zanamske generacije. Tu pride prvo na misel domače notranje posojilo, za katerega pa tia niso ugodna, pa tudi ne spravimo skupaj potrebnih ogromnih vstopov in smo navezani na tuji kapital, ker smo revna država, čeprav imamo velike naravne predpogoje, da postanemo bogati.

Seveda ne smemo misliti, da bo sedaj v deželi samo mleko in med, ko bomo dobili dolarje in funte šterlinge, brezvomno pa je gotovo, da je ugoden razvoj našega gospodarstva zasiguran in da moremo pričakovati z govorstvo izboljšanja gospodarskih in socialnih razmer.

Najteje posojila pa ne smemo presojati samo s stališča našega gospodarstva, ampak tudi z zunanjopolitičnega stališča. Z okrepitevijo našega gospodarstva bo nujno možna tudi močnejša afirmacija naše države v velikem svetu in veliki svet nam dokazuje z dajanjem posojila svoje zaupanje. Kakor naša prijateljska pogodba s Francijo, tako bo to novo inozemske posojilo vplivalo na naše zunanje politične zveze z Anglijo in Ameriko, kar morebiti za nas samo koristno.

Ni samo slučaj, če je v vladi, ki je izvedla izenačenje davkov, ki je po svojem finančnem ministru dobila to veliko inozemske posojilo, tudi naša stranka. Vsi ti dogodki, ki so za celo državo zgodovinskega važnosti: poleg ujedinjenja in ustave naš najvažnejši politični datum je gotovo 7. februar, so se izvršili s sodelovanjem SLS, zastopnice slovenskega naroda, ki je dolazala, da je njen najvišji cilj: blaginja Slovencija in cele države.

ZA PETROLEJ GRE.

v Pariz, 8. februar. (Tel. >Slov.) Na pristojnem mestu se potrjuje, da je francoska vlada skupno z angleško in ameriško vložila v Madridu prijateljsko demaršo, da opozori špansko vlado na veliko škodo, ki preti industrijam teh treh držav vsed uvedbe državnega monopola na petrolej, ki ga je španska vlada te dni z uredbo odredila. Španski zunanji minister je obljubil, da bo pritožbo z naključnostjo proučil.

Štefan Radič mandatar

Vukičevič podal ostavko — Dr. Perič nasvetoval koncentracijo
**Prvi mandatar Vukičevič — Davidovič za sodelovanje — Radič od-
 klanja koncentracijo pod Vukičevičem in dobi sam mandat za kon-
 centracijsko vlado**

r Belgrad, 8. februarja. (Tel. >Slov.) Kako smo napovedali že pred par dnevi v »Slovenec« je danes nastopila formalna kriza vlade. Predsednik vlade g. Velja Vukičevič je pozval okrog 10. ure vse minstre na sejo, na kateri so razpravljali o položaju. Prevladalo je mišljenje, da je treba v svrhu razčiščenja situacije podati ostavko. Zato je predsednik vlade obvestil predsednika narodne skupščine, da naj se odločijo skupščinska seje, dokler ne dobi od njega tudi formalnega obvestila o demisiji. Gosp. Vukičevič je nato pozval k sebi načelnika Jugoslovanskega kluba gosp. dr. Korošca in se z njim dolgo razgovarjal, nato pa je odšel v dvor. Vračajoč se iz dvora, je dejal časnikarjem: »Pedal sem kralju ostavko vlade.« »Ali je ostavka sprejeta?« »Seveda je sprejeta.« »Ali bi nam mogli dati, gospod predsednik, tekst motivacije ostavke?« »Tega vam ne morem dati, rečem samo to, da bo šlo vse, kakor zahtevajo parlamentarni običaji.«

Tako nato je predsednik vlade g. Vukičevič pisorno obvestil o svoji demisiji predsednika narodne skupščine. Ostavka vlade g. Vukičeviča javnosti ni iznenadila, ker je bilo jasno, da po poslednjih dogodkih mora priti do ostavke.

Dogodki, ki so sledili ostavki, so se razvijali sledete: Popoldne ob 4. uri je bil potencialni predsednik narodne skupščine dr. Niko Perič na dvor in je z ozirom na to, da so se vse skupine izjavile za koncentracijsko vlado, kot tolmač razpoloženja v parlamentu predlagal kralju, da se sestavi koncentracijska vlada, in je označil kot tozadneve mandatorje, ki bi prišli v poštev, na prvem mestu g. Veljo Vukičeviča kot predsednika radikalnega kluba, ki je najmočnejši v parlamentu. Z ozirom na ta nasvet je kralj sprejel ob tri četrt na 5. uro gosp. Vukičeviča v avdienco ter mu dal mandat za sestavo koncentracijske vlade. Tako po sprejemu mandata se je g. Vukičevič podal v skupščino, kjer je najprej dajal casa razpravljal z dr. Korošcem, nato je prosil g. Davidoviča in g. Radiča za razgovor. Razgovor med g. Davidovičem in g. Vukičevičem se je vrnil ob 6. uri zvečer v ministrski sobi narodne skupščine. Razgovor je potekel v najlepšem prijateljstvu in je g. Davidovič izjavil, da sprejme v imenu svojega kluba v principu ponudbo za koncentracijsko vlado, ker se je demokratski klub za to izjavil. Gosp. Davidovič je na to vprašal po programu, nato mu je Vukičevič odgovoril, da je njegov program znan in da je podan v znanim pismu na kralja ob priliki, ko je g. Vukičevič zahteval razpis volitev. Gosp. Davidovič se je zahvalil za informacijo, ostal še nekaj časa v razgovoru z g. Vukičevičem, nato pa je odšel v demokratski klub, ter sklical za jutri ob 9. uri sejo demokratskega kluba.

Nato je g. Velja Vukičevič sprejel še g. Stjepana Radiča in mu kot predsedniku poslanskega kluba HSS ponudil vstop v koncentracijsko vlado. Gosp. Radič je ta poziv odklonil, češ da ne more nastopati v imenu svojega kluba, da pa lahko odgovarja v imenu selj.-dem. koalicije. Predsednik vlade se je nato podal v predsedništvo vlade, kjer je sprejel dr. Korošca, nato pa še dr. Spaho ter se z njima razgovarjal.

Gosp. Stjepan Radič je po sestanku z g. Veljo Vukičevičem dal časnikarjem sledete izjave: »Ne moremo vstopiti v vlado, katere

predsednik bi bil g. Velja Vukičevič, in to tem manj, ker je pozval v vlado samo Hrvatsko seljaško stranko, dasi on dobro ve, da obstoja seljaško-demokratska koalicija, ne samo kot formalna organizacija, temveč kot narodna organizacija z izrazito narodnim obeležjem, kar se kaže v oblasteh in sploh povsod. Mislim, da je dolžnost svetovalcev krone, da tu di v tem trenutku razložijo Nj. Vel. kralju, da selj.-dem. koalicija ni kakšna prečanska fronta ter da je nesmisel, ako se daje selj.-dem. koaliciji značaj borbe proti Srbom; absurdno je govoriti o Kajmakčalanu, češ da je zagrebški govor vzrok, da se selj.-dem. koalicija ne poziva v vlado. Iz sličnih intrig se vidi, da je ta horba proti selj.-dem. koaliciji nesmiselna. Če bi Pribičevič prišel v vlado, bi ne bilo govor o Kajmakčalanu. To se pravi, da vi delate isto, kar je dela Pešta in Dunaj ter Franjo Josip. Danes mislim, da se na ta način ne sme več delati in izjavljati, da ne vredimo v nobeno vlado, katere načelnik bi bil g. Vukičevič.«

Po sestanku z g. Stjepanom Radičem je g. Velja Vukičevič odšel v radičalni klub. Tudi to priliko so izrabili časnikarji in mu stavili različna vprašanja: »Gospod predsednik, kako da g. Radič ne mora v vlado?« »Ne mora.« »Kaj je z Davidovičem?« »Se nisem dobil odgovora.« »Kaj bo dalje?« »Boste videli. Novinarji so nato opozorili Vejo Vukičeviča na to, kar jim je pravil g. Radič o vstopu g. Pribičeviča v vlado, nato je g. Vukičevič odgovoril: »Sprejmite z največjo rezervo vse, kar vam bo povedal g. Radič. Jaz sem dejal: »Nisem jaz kriv, da je on v Zagrebu tako govoril.«

Nato je g. Vukičevič odšel v predsedništvo vlade, kjer je ponovno sprejel dr. Korošca in dr. Spaho na razgovor. Ob 8 zvečer je predsednik vlade odšel v dvor ter je kralja obvestil, da mu ni mogoče sestaviti koncentracijske vlade, ker je g. Radič odklonil sodelovanje, ter je vrnil mandat kroni. Davidovič pa je predsednik vlade s posebnim pismom obvestil, da je vrnil mandat. Zahvalil se mu je za njegov prijateljski odgovor in za njegov prijateljski pristanek v koncentracijsko vlado. Žalibog, pravi Vukičevič v svojem pismu, mi sestava koncentracijske vlade ni mogoča, ker je g. Stjepan Radič odklonil. Zato odpade vsak nadaljnji razgovor za koncentracijo. Končno pozdravlja Ljubo Davidoviča. Tudi to pismo je pisano v izredno toplem in prijateljskem tonu.

Nato je zvečer ob 9 Vukičevič zapustil predsedništvo vlade. Časnikarje je opozoril, da naj sprejemajo, kar Radič govoriti, z največjo rezervo.

RADIČ POKLJCAN NA DVOR.

Ob pol 10 je bil pozvan v dvor Stjepan Radič in je bil takoj sprejet v avdienco, ki je trajala do 10. Ko je Stjepan Radič odhajal iz dvora, je izjavil časnikarjem, da je dobil mandat in da bo gledal, da bo vse končalo tekom jutrišnjega dopoldneva. Kakor vedno, je Stjepan Radič spremljal tudi to pot Pavle Radič, ki svojega strica ščiti, da ne bi dajal kakih obširnih izjav.

S tem so bili dogodki današnjega dne zaključeni. Mandat za sestavo koncentracijske vlade je v rokah Stjepana Radiča, ki ga bo jutri poskušal izvršiti.

Realizacija 14 milijardnega posojila

Posameznosti o dinarju — Zakonska stabilizacija dinarja — Obresti 4 oz. 5^{1/2}%, prej 8%

r Belgrad, 8. februarja. (Tel. >Slov.) Finančni minister dr. Bogdan Markovič je danes sprejel časnikarje in jim dal z ozirom na si nočni komunikate sledete izjavo: »Vi imate podatke o tem, da se je skupina bank obvezala s preliminirano pogodbo z nami, da se v svrhu stabilizacije, izvršite javnih del, če se bodo pokazale take potrebe, realizira posojilo v višini do 50 milijonov funтов šterlingov (13.850 milijonov dinarjev). Ta skupina sestoji iz dveh skupin, in sicer iz angleške,

Finančni minister dr. Bogdan Markovič, ki se mu je posrečilo zaključiti novo ugodno zunanje posojilo.

materinal program javnih del, kakor tudi aproksimativni iznos posameznih vstopov, ki se bodo porabili za javna dela. Ta skupina bank postane s tem bankir naše kraljevine.

Pogodba o Blairovem posojilu, ki se je bila sprejela z zakonom leta 1922. se s to preliminirano pogodbo končoveljavno razveljavlja tako, da bomo kolikor je že od skupne vsote 100 milijonov dolarjev že realiziranega, odplačevali toliko, kolikor je to že bilo izvršeno po amortizacijskem načrtu. Ostanek pa se ne bo realiziral, ker se s tem pogodba razveljavlja. Nato je pristala tudi Blairova skupina in je to pogodbo podpisala.

Jamstva za obrestovanje in amortizacijo tega posojila so: 1. hipoteke, ki jih ima Blair, to je na čistih dohodkih iz monopolja, carin in brutto dohodkov železnice ter 2. na dohodke iz davkov na poslovni promet.

Vsaka emisija se bo izvršila na zahtevo vlade po kurzu naših papirjev na inozemskih borzah in z ozirom na tip obligacij. Kar se tiče obresti, se bodo te sporazumno določile z ozirom na emisijski kurz.

Nadalje je finančni minister govoril o nekaterih podrobnostih. Pravi, če se v teku šestih mesecev posojilo ne bi realiziralo, se ta pogodba sama po sebi razveljavlja. To bi bili v glavnem principi, ki so aplicirani in ki so dogovorjeni za to posojilo. Vlada je že izdelala program del, ki naj bi obsegal del za periodo šest do sedem let. Za izvršitev tega programa je treba 15 milijard dinarjev. Največja vstopa od tega se porabi za gradnjo železnic. Za povzročilo gospodarstva in finančnega prometa je vprašanje stabilizacije našega dinarja najvažnejše. Uspešen razvoj naše države v bodočnosti zahteva, da se čimprej ustanovi stabilizacija dinarja.

Dosedanji razvoj tega vprašanja je priveden do tega, da se je dinar stvarno stabiliziral. Z ozirom na zaupanje tako v inozemstvu kakor v notranjem prometu se je dinar popolnoma ustalil. Ukrepi, ki so se podvzeli, imajo za cilj, da se končoveljavno uzakoni stvarno stanje.

Nato je finančni minister odgovarjal na posamezna vprašanja časnikarjem. Obenem je ponovno pondarjal, da so pogoji za največje posojilo zelo dobrji. Pravi, da smo dajali pri Blairovem posojilu 8% obresti, pri posojilu v Londonu pa bomo plačali največ 4%, v New Yorku pa največ 5 1/4% obresti.

Uredba o delovnem času v trgovinah

r Belgrad, 8. februarja. (Tel. >Slov.) Načrt uredbe za regulacijo časa odpiranja in zapiranja trgovin in obrtnih delavnic ter delovnega časa v njih, se je na anketi poslodajalcev in nameščencev v celoti predebaltiral. Večina paragrafov je bila sprejeta soglasno. Glede spornih vprašanj sta obe strani storili spremiščevalne predloge. Te predloge bosta dobila v pretres ministra za socialno politiko in za trgovino, ki jih bosta ali sprejela ali odbila. V najvažnejših stvareh, kakor glede delovnega časa, se bo najbrž izbrala sredina. Osemurni delovnik se bo najbrž brez dvoma določil za celo vrsto podjetij, dočim utegne da ostala obvezati 9 urni delovnik. Glede nedeljskega počitka

Gospodarstvo

O nemškem gospodarstvu

Včeraj, 3. t. m. se je ob 18 vršilo v sejni dvorani Zbornice za TOI predavanje g. univ. prof. dr. Walterja Hoffmanna o temi »Über die deutsche Wirtschaft«. Uvodoma je pozdravil predavatelja predsednik zbornice g. Ivan Jelačin.

Iz zanimivega predavanja posnemamo: Sele v 19. stoletju se začenja grandiozni razvoj nemškega gospodarstva, ki ga je povzročila moderna tehnika in železniški promet. Ta povzdig je prekinila svetovna vojna, ki je pretresla temelje nemškega gospodarstva. Po mirovni pogodbi se je zmanjšala površina države z odstopitvijo nemškega ozemlja Franciji, Poljski, Danski in Belgiji in sveda tudi prebivalstva. Od 66 milijonov jih je ostalo le še 60 milijonov. Z izgubo teh ozemelj se je zmanjšala tudi surovinska baza nemškega gospodarstva. V Šleziji je izgubila premog, v Loreni železno rudo, v Šleziji nadalje kovinsko industrijo ter v Alzaciji razvito tekstilno industrijo.

Ceprav se industrija zelo hitro razvija, je načažeša panoga nemškega gospodarstva še vedno kmetijstvo. V kmetijstvu je radi uvajanja strojne dela opaziti stalni dvig hektarskih donosov, vendar pa donos še ni dosegel predvječne višine. Nemčija hrani svojo potrebo mesa sama. Zanimivo je, da je vrednost proizvodnje mleka, mesta in sira večja kakor vrednost nemške proizvodnje črnega premoga, kar je dokaz, da je kmetijstvo še vedno baza nemškega gospodarstva. Slabši je položaj nemškega vinogradništva in vrtnarstva, ki sta zelo razvita.

Naravnost kolosalen pa je razvoj nemške industrije, ki je tudi inflacija in polom leta 1923 nista mogli uničiti. Poddaga za nemško industrijo sta premog in železo. Premoza ima Nemčija dovoli, izjemila pa je železo in ga mora upočasiti: klub temu pa je njen proizvodnja železa in železne druge na svetu (Amerika), prva v Evropi. Nemška montanska proizvodnja daje zasluga 1 in pol milijonu delavstva t. i. 10% industrijskega prebivalstva. Od finančnih industriji je načažeša strojna, ki je prva na svetu. Najlepšo njeni slike daje linijski tehnični sejem. Zanogljuje 1.2 milijona delavcev, ravno toliko kot tekstilna. Nato sledi svetovno znana kemična industrija nadalje branilna z 1.3 milijona delavcev, lesna, oblačilna, industrija kamna in zemlje. Nemška industrija beleži v posameznih panogah ogromne usnene, ki se videjo vsako leto na lippskem tehničnem sejmu z njegovo izborno organizacijo.

Nemško gospodarstvo zavzema v svetovnem gospodarstvu danes drugo mesto kakor pred vojno. Struktura svetovnega gospodarstva se je od leta 1914 sem zelo izpremenila. Pozicija Anglije, ki je sicer dobila vojno, se je poslabšala na prvo mesto na svetu je stopila Unija, Nemčija pa je danes manj zmožna konkurenco kot prej. Vendar je nemška zunanjna trgovina še vedno na tretjem mestu na svetu.

Kranjska industrijska družba. V načem sobotnem poročilu (št. 295, 31. decembra 1927) je bila pomotoma navedena nominalna vrednost delnic z 200, znaka smo 150 Din.

Vinogradnikom! Prvo poslovno leto Vinarskega društva v Mariboru, ki se je ustanovilo dne 2. aprila 1927, je končano. Glavna svrha tega društva je, da združi vse vinogradnike v boju za njih obstojo v močno organizacijo. Kako težek je položaj našega slovenskega vinogradništva, ko je izvoz naših vin v Avstrijo zaradi previsoke carine le malenkosten, in ko našim vinom uspešno konkuriра dalmatince, ve pač vsakdo prav dobro. Kake ogromne stroške zahteva danes obdelovanje vinogradov, ki postaja čim dalje težje, ker se mora vinogradnik boriti z vedno večjim številom sovražnikov, je predobro znano. Uspešen boj proti sovražnikom in praktično izvrševanje vseh opravil v vinogradu je pa le mogoče, če izrabiti vinogradnike vse pridobitve modernega vinerstva. S tem ga pa more seznaniti le dobra knjiga in strokovno članci. Tudi Vinarsko društvo izdaja v to svrhu strokovno glasilo, ilustrirani mesecnik »Naše gorice«, ki naj služi vinogradnikom in kmetovalec sploh v pouku. Da zmore društvo uspešno zastopati interese vinogradnikov nepravilnostim, je potrebno, da se organizirajo vsi vinogradniki. Lepo število vinogradnikov je pristopilo k društvu in s tem dvignejo moralno moč društva. Članarina člana vnačina na glasilo znaša za tuzemstvo 30 Din, za inozemstvo pa 40 Din.

Lesni kongres v Lyonu. V Lyonu se vrši od 4. do 7. marca 1928 kongres lesne industrije. S kongresom je združena razstava lesa in lesnih izdelkov ter vseh sredstev za izboljšanje in pospeševanje lesne proizvodnje. Kongres se vrši v času vsakoletnega mednarodnega sejma, ki se priredi letos od 4. do 18. marca.

Predavatelj končuje svoje predavanje z besedami Friderika Lista, nemškega narodnega gospodarja, ustanovitelja znane nacionalne gospodarske šole »Et la patrie et l'humanité«. Predavatelju je mnogočestveno poslušalstvo zelo aplaudiralo, nakar se mu je za izvajanja zahvalil še konceptni adjunkt Zbornice g. Jure Koce povdarijajoč željo, da nas g. predavatelj v kratkem zopet obišče.

Dospelost nekaterih periodičnih taksa

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani)

1. Taksa na reklame. Dne 15. I. 1928 poteka rok za plačilo takse na reklamo v obliki napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se obešajo na raznih krajih, ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se taksa pravčasno ne plača, znaša kazenski trikratne redne takse — **2. Taksa na kupone ali dividende in na tantijeme.** Od kuponov ali dividende in od tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1 odstotek. Takso je plačati v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse. — **3. Dopolnilno prenosno takso po tarifni postavki 12.** pripomba 12. taksnje tarife je za 1928, kolikor ne presega zneska 500 Din, plačati v celoletnem iznosu do dne 31. I. 1928, aka pa taksa presega znesek 500 Din, je plačati v istem roku prvi četrletni obrok za 1. 1928, od tega jo izterja fin. oblastvo eksekutivno. — **4. Takse za potroške v hotelih, restavracijah, gostilnah, kavarnah, penzionih v krajih s preko 2000**

prebivalcev in v vseh kopališčih in letoviščih se pobira povprečno naprej, in sicer po želji taksnega zavezanca; polmesečno, mesečno ali trimesečno; pri tem šteje mesec vedno s 30 dnevi. Večino povprečne takse določa pristojno fin. oblastvo na podstavi zbranih podatkov o povprečnem prometu gostov za tak lokal. Če se določena povprečna taksa ne plača pravočasno, jo izterja pristojno finančno oblastvo eksekutivno. — **5. Taksa za otvorenje ali tekoče račune pri delniških družbah.** Do dne 15. I. 1928. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorenih ali tekočih računov v minulem polletju in takse po 20 Din za vsak račun prilepiti na seznamek. Prepozno plačilo se kaznuje s trikratno redno takso. — **6. Takso za pravico, da se točijo pijače** (točilno takso po tarifni postavki 62), je plačati za prvo polletje 1928 do dne 31. I. 1928. Od oseb, ki ne plačajo te takse pravočasno, ki pa imajo dovoljno za točenje pijač, izterja takso prisojno finančno oblastvo eksekutivno. — **7. Letno takso za biljarde za 1. 1928** v znesku 200 Din je plačati do dne 15. I. 1928, sicer se izterja eksekutivno. — **8. Takso na uporabna vozila** (avtomobile, fijakerske in polfijakerske vozove) je plačati za 1. 1928. v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja 1928 v ostalih krajih pa do konca meseca januarja 1928. Od zamudnih plačnikov izterja takso finančno oblastvo eksekutivnim potom — **9. Letna taksa po tarifni postavki 214, za odobritev privatnega skladischa po carinskih predpisih** v znesku 500 Din zapade za 1. 1928. v plačilo do dne 15. I. 1928. Na zamudnega plačnika je zaprtena kazenski trikratne redne takse.

* * *

Konkurenca med petrojejskimi družbami v Jugoslaviji. Včeraj smo poročali o sklenjenem zvezju kapitala Anglo-jugoslovanske petrojejske družbe na 100 milijonov Din. Ta družba spada v interesno sfero angleško-holandske petrojejske skupine: Royal Dutch-Shell. Sedaj javlja iz Zagreba, da bo zvišala kapital v kratkem tudi Vacuum Oil Co., ki spada v ameriško interesno sfero (Standard Oil). Zviši se bo o 0.5 na 60 milijonov in potem še na 75 milijonov Din.

Kožni sejem v Ljubljani. Kožni sejem v Ljubljani se prične dne 23. t. m. ob 8 uri zjutraj in se vrši na prostoru ljubljanskega velesema. Tega dne dopoldne se bo kupovlo in prodajalo na drobno, zlasti pa bo Lovska zadružna ozircma »Divja koža« prevzemala od zamudnikov v komisijo kože vseh vrst. Sprejemanje kože pa se brezpostojno zaključi tega dne opoldne. V tem času je tudi ogled posameznih partij kož, pripravljenih za držbo. **Popoldne ob 15. uri** pa se prične dražba kož v sortiranih partijah. Pribodnji dan 24. t. m. bo obračun s kupci in oddajne se bodo kupcem izdane kože. Kdor im je kože divjih živali, naj jih takoj pošlje na noslov »Divja koža«, Ljubljana, velesjem. Če mu ni kaj znano, naj istotam zahteva pojasnila, ki jih dobi brezplačno z obračno pošto.

Kranjska industrijska družba. V načem sobotnem poročilu (št. 295, 31. decembra 1927) je bila pomotoma navedena nominalna vrednost delnic z 200, znaka smo 150 Din.

Vinogradnikom! Prvo poslovno leto Vinarskega društva v Mariboru, ki se je ustanovilo dne 2. aprila 1927, je končano. Glavna svrha tega društva je, da združi vse vinogradnike v boju za njih obstojo v močno organizacijo. Kako težek je položaj našega slovenskega vinogradništva, ko je izvoz naših vin v Avstrijo zaradi previsoke carine le malenkosten, in ko našim vinom uspešno konkuriра dalmatince, ve pač vsakdo prav dobro. Kake ogromne stroške zahteva danes obdelovanje vinogradov, ki postaja čim dalje težje, ker se mora vinogradnik boriti z vedno večjim številom sovražnikov, je predobro znano. Uspešen boj proti sovražnikom in praktično izvrševanje vseh opravil v vinogradu je pa le mogoče, če izrabiti vinogradnike vse pridobitve modernega vinerstva. S tem ga pa more seznaniti le dobra knjiga in strokovno članci. Tudi Vinarsko društvo izdaja v to svrhu strokovno glasilo, ilustrirani mesecnik »Naše gorice«, ki naj služi vinogradnikom in kmetovalec sploh v pouku. Da zmore društvo uspešno zastopati interese vinogradnikov nepravilnostim, je potrebno, da se organizirajo vsi vinogradniki. Lepo število vinogradnikov je pristopilo k društvu in s tem dvignejo moralno moč društva. Članarina člana vnačina na glasilo znaša za tuzemstvo 30 Din, za inozemstvo pa 40 Din.

Lesni kongres v Lyonu. V Lyonu se vrši od 4. do 7. marca 1928 kongres lesne industrije. S kongresom je združena razstava lesa in lesnih izdelkov ter vseh sredstev za izboljšanje in pospeševanje lesne proizvodnje. Kongres se vrši v času vsakoletnega mednarodnega sejma, ki se priredi letos od 4. do 18. marca.

Borza

Dne 3. januarja 1928.

DENAR.

Na današnji devizni borzi so se vsi tečiji razen Curihi, ki je ostal neizpremenjen, učvrstili. Bilo je tudi več privatnega blaga, tako da je Narodna banka intervenirala samo v devizah Curih, Praga in Dunaj. Trst je bil iskan po 290, pozneje po 299.50. Promet je bil srednji.

Devizni tečiji na ljubljanski borzi 3. jan. 1928.

povpraš.	pon.	srednji	sr. 2 I.
Berlin		—	—
Curih	10.929—10.59	10.944	10.94
Dunaj	8.00—8.3	8.015	8.01
London	276.10—277.20	276.80	276.78
Newyork	56.55—56.75	56.65	—
Pariz	—	—	—
Praga	167.60—168.40	16.—	167.95
Trst	—	—	301.—

Zagreb. Amsterdam 22.96—23, Berlin 13.515—13.545, Curih 10.929—10.965, Dunaj 7.996—8.026, London 276.40—277.20, Newyork 56.55—57.75, Pariz 222.75—224.75, Praga 167.60—168.40, Trst 299.50—301.50.

Divizni tečiji na ljubljanski borzi 3. jan. 1928.

Dne 3. januarja 1928.

DENAR.

Na današnji devizni borzi so se vsi tečiji razen Curihi, ki je ostal neizpremenjen, učvrstili. Bilo je tudi več privatnega blaga, tako da je Narodna banka intervenirala samo v devizah Curih, Praga in Dunaj. Trst je bil iskan po 290, pozneje po 299.50. Promet je bil srednji.

Devizni tečiji na ljubljanski borzi 3. jan. 1928.

Dne 3. januarja 1928.

DENAR.

Na današnji devizni borzi so se vsi tečiji razen Curihi, ki je ostal neizpremenjen, učvrstili. Bilo je tudi več privatnega blaga, tako da je Narodna banka intervenirala samo v devizah Curih, Praga in Dunaj. Trst je bil iskan po 290, pozneje po 299.50. Promet je bil srednji.

Devizni tečiji na ljubljanski borzi 3. jan. 1928.

Dne 3. januarja 1928.

DENAR.

Na današnji devizni borzi so se vsi tečiji razen Curihi, ki je ostal neizpremenjen, učvrstili. Bilo je tudi več privatnega blaga, tako da je Narodna banka intervenirala samo v devizah Curih, Praga in Dunaj. Trst je bil iskan po 290, pozneje po 299.50. Promet je bil srednji.

Devizni tečiji na ljubljanski borzi 3. jan. 1928.

Dne 3. januarja 1928.

DENAR.

Na današnji devizni borzi so se vsi tečiji razen Curihi, ki je ostal neizpremenjen, učvrstili. Bilo je tudi več privatnega blaga, tako da je Narodna banka intervenirala samo v devizah Curih, Praga in Dunaj. Trst je bil iskan po 290, pozneje po 299.50. Promet je bil srednji.

Devizni tečiji na ljubljanski borzi 3. jan. 1928.

Dne 3. januarja 1928.

DENAR.

Na današnji devizni borzi so se vsi tečiji razen Curihi, ki je ostal neizpremenjen, učvrstili. Bilo je tudi več privatnega blaga, tako da je Narodna banka interven

Naše vrtnarice ob Jadranu in Soči

Dr. Krek je govoril na velikem ljudskem taboru dne 3. junija 1910 na Sveti gori pri Gorici in je povedal o naši ženi tole:

»Naše matere, ki so hodile po hribih, po božjih potih, so imele veliko povedati Mariji. V očeh jih je sevala resnost, glave so sklanjale, velika žalost je bila razprostrta nad njimi. Imele so veliko tožiti in še tožijo. To je tožba o vednih slovesih. Lepa naša zemlja je priča samih slovesov. Ko otroci odrastejo, odidejo, mati ostane sama. Nekaj jih je vzelo morje, nekaj mesta, mnoga vojaška suknja. Veliko naših sinov leži pokopanih v laški ravni. Vsi ti slovesi so bili vedno žalostni. Ko je Turci hodil plenit v naše kraje, je ropal in jemal s seboj naše otroke. Najbolj žalostni so bili ti slovesi. Danes nam našo mladino zopet grabi tujec. O tem je tožila slovenska mati Nebeški materi.« (Novi čas, Gorica 1910, št. 28.)

Koliko bi imela tožiti šele v sedanjih časih! Za hčere, ki se zgubljajo v peklenskih vrtincih Trsta in Aleksandrije, za osem tisoč sinov in mož, ki so odšli v Južno Ameriko po vojni, zaradi otrok, ki se jim odrujujejo že v dečinski dobi! Ko spejo po stezah nad Sočo visoko v goro, nosijo s seboj bolečino celega naroda. Pa je takša klenost in vedrest v njih, da jih en sam pogled v zvezde božje ozdravi bridički bolečini in ne omagajo nikoli.

Pa ni sama bridičost, ki se dviga proti svetemu na gori, ne! Videli smo tudi, kako je slovensko dekle neslo na goro u p a n j e našega naroda. To je bilo pred nedavnim časom, ko so se zbrali na Sveti gori katoliški dekliški krožki. Kakšen prizor: Jesensko solnce sije nad škrlnatimi gozdovi, zadaj se dvigajo Kanin, Matajurjeva kopa, ostri Krn, vsi v prvem snegu. Ob robu rumenkaste furlanske ravnine teče moder pas morja. Vrhuge pa stoje na ploščadi, kjer je bila zidana bazilika, okoli 2000 mlaeden, pred njimi pa oltar. To so zarjavele, sloke Kraševke, sveflo-lase Gorce in Tolminke, vmes Vipavke s srebrnim smehom in briške punke, kojih temna polt in oči izdajajo, da se v njih meša slovenska kri s kapljijo furlanske in s krvjo srbskih Uskokov, ki so vavnini bežali za Sočo. Tu vidim prvo stotino prelepih goriških narodnih noš: beli ošpetljii z nagubanimi rokavi, temnozelena, vijoličasta, živomodra, rdeča krila, črni predpasniki, bele rute. Med manj po stare, priproste cerkvene pesmi, ki so vse povsod znane; pojo skupno, dvatisoč glasov.

Kako veselo oznanja slovensko vigred, svetogorska romarica!

Pa nikari se ne slepimo, da je v vseh slovenskih domovih Primorja tako. Narodna vzgoja je v Primorju pred vojno segla na široko, na globoko pa ne, zakaj prečrta je bila doba svobodnejšega narodnega življenja. Pa tudi v tej dobi je šele novo katoliško izobraževalno gibanje, ki ga je sprožila mlada skupina okoli dr. Breclja in dr. Srebrniča.

so vendar tekle močne in prijazne poti med solo in domovi. Zatoj starši so znali ceniti delo, ki ga je vršila slovenska šola.

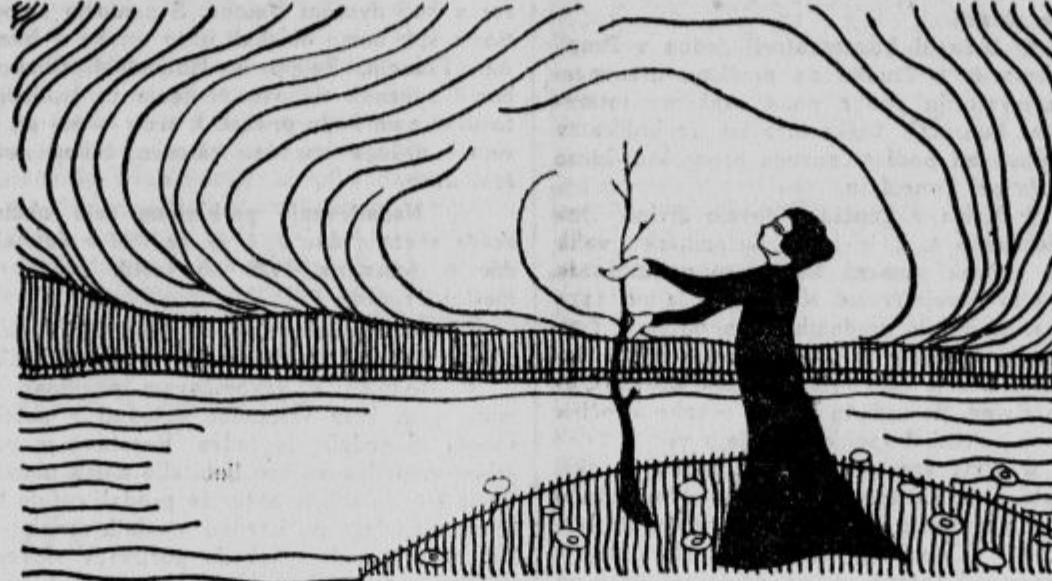
Zdaj pa poje druga pesem. Učilnica se je spremenila. Slovensko šestletno dete učitelja ne ume, ki mu brezmiselno in mehanično utepa v glavo tujezvočne besede. To si

Poreznom, pa doli do nepismene istrske rewe, ki vsako leto prosi moke po dolini, ker ji kamen ne roditi dovolj žita za družinico. Le par opazovanj naj zapisem:

1. Slovenski srednji stan je skoroda zginil. Medtem ko se je pred vojno pripravljal, da zasede mestne palade v Gorici, Reki, Pu-

bro služijo, imajo vso oskrbo in 500–600 lir mesečno. Pa tudi v Benetkah, v Rimu, v Genovi živi precej naših deklet – kar so Stajerke hodile v Grade in na Dunaj. Večina se jih vrne, si ustanovi ognjišče. Pa vendar, zakaj morajo ven v svet – ko bi lahko doma kruha imele, če bi – bil dom slovenski.

5. Po vojni je precej narastlo slovensko industrijsko delavstvo. Tržič, Trst, Ajdovščina, Podgora in druga manjša industrijska središča zapošljajo okoli 16 000 delavcev. Plače so nizke, srednja plača je 8–10 lir dnevno. V tvorniškem zavetišču pa plača delavca 7 lir za dnevno oskrbo. Tudi ženstvo čuti pritisk fašizma, ki samovoljno diktira in niža delavkam mezde, uvaja v obliki socialnih zavarovanj sindikalnih prispevkov, zbirk itd. nove prisilne davke in slednjih posega v najintimnejše zadeve materinskega srca – v vzgojo otrok s šolo in >Ballilo<. — V političnem in strokovnem oziru je slovenska delavka faktor njenja italijanska tovarišča brez moči, iz narodnih vzrokov pa je postavljena na najnižjo stopnjo proletariata.. X. Y.

morem prav stvarno in živo tako predstaviti: kakor da bi lepega jutra všli v učilnice v Ljubljani ali Ribnici ali Koprivnici sicijski kodrolasi učitelji in bi začeli naše Janezje in Metke poučevati le v italijanščini... Tu se začne odpirati prepad med domom in šolo, odpira se rana, ki jo fino čuteče materino srce brž zasluti in bridko začuti. Ne gre za to, da se otroku spremeni jezik »občevalno sredstvo«, ki naj bi po naučnih sestavilih najnovijih blagomislečih kulturnoscev bil nekaj podobnega kot telefon ali radio – zgoj »občevalno sredstvo«. Ne, ker je jezik posoda za miselnost, za čuvstveno življenje in se v njem izražajo najsubtilnejši tresljaji rasteče otroške duševnosti, se otroku začne v tuji šoli čudno preminjati duševnost, predraguti se mu način misljenja; šola ga odstavlja materi in domu. To je, kar najpriprostejsja naša ženica čuti, najsiti tudi povedeti ne bi znala. In kako globoko in živo to čuti, pričajo podpisi tisočerih slovenskih mater, ki so protestirale proti zatoru slovenske šole v I. 1923., ko se je začela v Primorje uvajati Gentiljeva reforma. Kdor je te proteste v slovenskem časopisu bral, se ni mogel ubraniti globokemu ganotju.

Slovenske šole ni več, zato pa bodi mati učiteljica. To misel so spontano udejstvile tisočerje slovenske matere, ki so začele učiti otroke slovensko brati in pisati, tako kot so delale njih babice pred 70. leti, ko so iz Slomška poučevali goriške Nežke in Blažete branja pa petja. Kako čudno se italskim Slovenskam zavija kulturno življenje nazaj v dobo okoli leta 1848.! Priprosta slovenska mati, ki čuti, da ji narodno zatiranje očrta razretri duhovno enoto doma, se proti temu hrami s pripristimi sredstvi, z molitvijo in petjem in bukvicami.

Socia'ne slike.

Kaj pa naj povem o socialnem stanju slovenske žene v Primorju?

Prva reč je ta, da moramo pomniti, da živi v Italiji ena trejtina slovenskega naroda. Potem pa še to, da je tudi ta del silno raznolik in razčlenjen na razne skupine, ki so jih ustvarili narava in zgodovina.

Kaj naj norda povem, da segamo Slovenci v Istri prav do re'e Draženje in da so slovenske Korte, kjer bivajo ribiške žene, prav pred mestnimi vrti Pirana? In kako živijo žene rudarjev, ki kopljajo svinčeno rudo v Rabiju (800 delavcev), cinkher v Idriji, črni premog v istrskem Labinu? Nasilitati bi moral celo vrsto socialnih tipov, od gruntarske gospodinje, ki kraljuje pod

lu, se je moral po veliki večni izseliti. To je kajpak zadealo tudi ženo in dekleta. Ni več slovenskih uradnikov, sodnikov, občinskih, deželnih nastavljevcov, učiteljev malo več, profesorjev nič. Tudi samostojni ženski poklici srednjega stanu so za slovensko ženstvo zaprti. Učilnice, uradi, socialno skrbstvo, kjer bi si lahko mnogo naših deklet ustvarilo romano socialno pozicijo – so za Slovenke vnaprej zavrnjeni. Pa tudi slovenske trgovske hiše ginejo, izpostavljene ostri italijanski konkurenji po naših trgih. S tem gine zadnje jedro slovenskega srednjega stanu.

2. Kaj čuda, če se številčno razmerje med poročenimi in samskimi v primorskih krajih vprav nenaravno spreminja! Iz leta v leto raste število slovenskih deklet, ki se ne poročajo – ker ni več srednjega stanu. V mestih pa so vedno pogostejši zakoni z Italijani. V zvezi s tem prisilnim samovanjem pa je zaznamovati porast nezakonskih rojstev. Mirno lahko ugotovimo, da nacionalno zatiranje, ki je razrušilo na tisoče slovenskih eksistenc in ovira ustanavljanje novih družin, pripravlja poroje za nравstveno padanje cele plasti ženstva.

3. Socialna beda narašča. To je treba umeti najprej tako, da so se primorski kraji, sicer po naravi revni, a po geopolitični legi v bivši Avstriji dovoli srečno aktivni (saj smo bili izvozniška dežela), morali izenačiti z mnogo nižjim gospodarskim nivojem Italije. To je, da so morale nove province sprejeti težka davčna bремena. (V Italiji znaša povprečna davčna obremenitev po računih turških vsevč. prof. Einaudija 22.4 % grobih dohodkov davkoplačevalca). Izvez sadja in vin je se ustavil, Trst ni več nudil zaslužka... in še to, da je na tisoče slovenskih družin izrušilo kruh – vse to je pomnožilo socialno bedo. To občuti v prvi vrsti kmečka žena, mati, ki mora z zmanjšanimi dohodki vladati dom in oskrbovati družino. Saj je v tem oziru položaj kmečke žene na Goriškem čisto izjem: ona ima namev v hiši svoboden deček, kjer vlada in gospodari po lastnem preudarju, ne da bi se mož v to vmešaval. No in finance za to gospodinjsko avtonomijo so se močno znižale.

4. Radi socialne bede narašča izseljevanje. Samo iz fare Bilje pri Gorici (2400 duš) se je po vojni izselilo v Aleksandrijo nad 360 deklet in žena. Tam so služabnice, dojilje, si služijo za doči ali družino. — V turških tvertnicah je zaposlenih nad 300 slovenskih deklet. Zaslužijo za hremo, stanovanje, ruto ali klobuk – in še za balo. Veliko jih je v Argentini, posebno v Buenos Aires, kjer do-

pri odprtrem oknu, ko je živo srebro zlezlo na 23 pod ničjo. Menda tudi tisti ne, ki je tolériral, je modroval Boris. Nato je pogledal na uro in ugotovil, da je minula šele dobra četrt ure.

»Aj! To padajo sedaj eveci!« je zadovoljno mrmljal. Skrbelo ga je le, da ne bi prezgodaj opravil, zato je postopal zelo kavalirsko in čakal, da pride zadnji na vrslo.

Se pet pacientov je bilo pred njim, ko se je Boris nemadoma vprašal: »Cemu pa sem prav za prav prišel na polikliniko?«

»Ha, ha, ha! Se vprašaš čemu? Zob dret, gospod Boris Osat!«

Boris je prisluhnil. Odkod ta glas? Zdelenje mu je, da prihaja naravnost iz peči.

»Kaj bom zobe drl, ko pa imam vse cele in zdrave! Toda – fantje v soli? Ali jih nisem rekel, da grem zobe dret? Ti so gotovo že povedali, kam sem šel in čemu. In razrednik! Ta bo hotel imeti neovrgljiv dokaz. Škrbino bo hotel videti!«

Cim bolj je premisljal, tem bolj je spoznal, kako slab je »zmazal«.

»Zob bo treba žrtvovati, drugače ne bo šlo,« je po dolgem premisljevanju bolestno vdihnil. Z roko je začel majati zobe, da si izbere najslabšega za žrtve.

»Kaj pa vas boli?« ga je nemadoma vprašala sesira.

»Matematika,« je bleknil Boris tjavendan, a takoj popravil: »Ne, pardon milostljiva, zob me boli, tako silno me boli, da ga niti ne čutim ne!«

»Polidite z menoi!« je sočutno rekla sesira.

Plevelj Viktor:

„Zmazal“ se je

Deveto svelovno čudo se godi, bi si mislil vsak, kdor pozna dijaško življenje, če bi videl, kako mirno so študentje sedeli pretekli teden med glavnim odmorom in to celo v nekem višjem razredu srednje šole. Odmor pa mir ali mir pa odmor, to v šoli ne harmonira, pa obračaj tako ali tako. Zadnji pa je neka višja sila prisilila študente, da so zmažali mir in odmor v eno vrečo. Ta višja sila je bila eksaktarna veda matematika, ki je bila nakazana za prihodnjo uro. Vsi so zjali v zvezke in knjige in marsikoga je obival grenak pot, čeprav je bilo v razredu samo deset stopinj nad ničlo, ker je ravnateljstvu primanjkovalo premoga.

»Tako je, če se človek prejšnji dan ne briga za šolo,« je mrmljal Boris Osat, nadejno študent, ki je v ta razred iz same ljubezni do šole, pohajal že drugo leto. Iz zvezka so mu mežikali logaritmi, on pa je povsod videl same »eveke«, ki so se mu nesramno režali v obraz. Zamižal je, a tudi v temi se mu je zasvetil »eveke«, ki je po novem redovanju s številko ena zares lepo ponazorjen. Debelo polna kapla je zdrsela Borisu s čela na konč nosu. Tam se je trikrat zamajala in končno padla na zvezek.

»Dopolnjeno je!« je vdihnil Boris in vrpel zvezek pod klop. Baš tedaj je okrutni sluga napravil konec odmoru. Z neverjetno naglico je skočil Boris v skrunjo: »Recite, da sem šel na polikliniko zob dret,« je še zavplil brez po-

misleka in kakor kafra izginil iz razreda. Na hodniku je hitrost potrojil, boječ se, da bi ga kdor ne poklical nazaj. Sele na vogalu ulice se je marljivi študent nekoliko umiril. Skočil je korak in se počasi zibal proti šolski polikliniki.

»Ha! Tako enoslovno sem se znažal,« je modroval predse. »In nihče drugi ni prišel na to idejo?!«

Sam sebe je bil vesel, posebno pa svoje bistre glave. Ponosno jo je dvignil in zapičil pogled – ojo! – naravnost pred razrednikom, ki je nemadoma stal pred njim, ko da je zrasel iz zemlje. S samo njemu lastno hitrostjo se je Boris prijel za lice in pozdravil.

»Kam pa v tem času gospod Osat?« ga je strogo vprašal razrednik.

»Na polikliniko grem, gospod profesor.«

»Kaj pa vam je?«

»Zob grem dret, gospod profesor.«

»Ste prosili za dovoljenje?«

»Ne, gospod profesor.«

»Zakaj pa ne?«

»Me je preveč bolelo. Nisem utegnil, gospod profesor.«

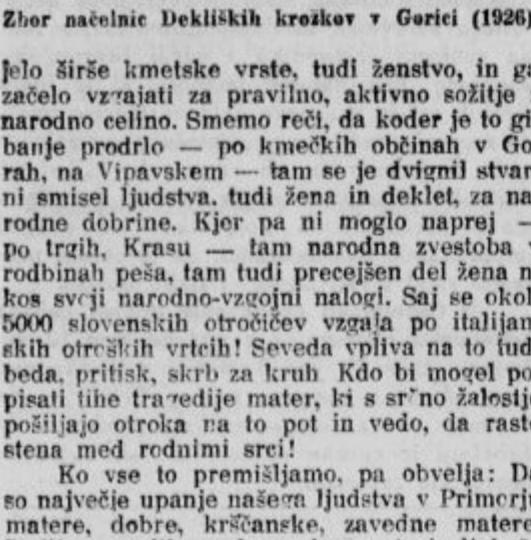
»A takoj.«

Kako je prišel na polikliniko, Boris še danes prav dobro ne ve, spominja se samo toliko, da je bil tam. Začelo se mu je, da so vse skupaj le slabe sanje. Pomenila si je oči, pa je še vedno videl številne bolnike v sobi in belo postavo usmiljene sestre. Na steni je zagledal sliko, ki je predstavljala speciščega otroka in končno padla na zvezek.

»Dopolnjeno je!« je vdihnil Boris tjavendan, a takoj popravil: »Ne, pardon milostljiva, zob me boli, tako silno me boli, da ga niti ne čutim ne!«

»No, to sem radoveden, kdo je te dui sas!

Zbor načelnik Dekliških krožkov v Gorici (1926).

Slovenska mati in italijanska šola

Saj jih že nekoliko poznate, tolminske Pečke in Micke, ko je Ivan Pregelj v svojih povestitih in črticah tako verno in ljubezni upodobil njih trpkovesele obrazke. Tam je njih dom: pod gorami po grahah, kjer se tiše hiše ob zemlji kakor skromna, a gorka gnezda za pobičje in dekletca, za otroka, ki je tudi danačni tolminski ženi dar ljubezni božje.

Pa je sredi vasi hiša z gospoksim licem, ki jo je cela občina zgradila, včasih z roboto in lesom, ki so ga znesli kmetje:

Vlada naznani ostavko

Belgrad, 8. febr. (Tel. »Slov.«) Seja našne skupštine se je danes pričela ob 11. Otvoril jo je predsednik dr. Ninko Perič. Takoj po prečitanju sejnega zapisnika je predsednik odredil daljši odmor, ki je trajal do 1. ure. Ko se je seja zopet začela, je predsednik prečital sledeče pismo: »Gospodu predsedniku dr. Periču! Čast mi je Vas obvestiti, da je kralj vladu podala ostavko Nj. V. kralju Belgrad, datum, Vukičević. Vsi poslanci, ki so bili zbrani polnoštevilno, so klicali: »Zivio kralji! Večina poslanec je tudi klicala: »Zivio Vukičević!«

Vse fakultete morajo ostati

Belgrad, 8. februarja. (Tel. »Slov.«) Komisija za razpravo o vprašanju redukcije fakultet je danes nadaljevala delo. Vsi člani so se postavili na stališče in so soglasno sklenili, da se ne sme ukiniti nobena fakulteta, marveč, da je treba vse fakultete čim bolj osigurati. Naša država kot eminentno agrarna država potrebuje nadaljevanje izjemne uprave magistrata s komisarji in gerenti. Temu vrhovnemu cilju je SLS podredila svoje strankarske interese, dasi se je dobro zavedala, da ji bodo druge opozicionalne skupine očitale zvezo s skrajno reakeijo in s tem agitirale proti njej.

Odlikovanje

Belgrad, 8. febr. (Tel. »Slov.«) Poslanec Jugoslovanskega kluba Vladimir Pušenjak je odlikovan z redom belega orla 4. razreda.

Vredno cesarju zveste stranke

Dunaj, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Predsednik cesarju zveste ljudske stranke polkovnik Wolff je pri zasišjanju na policiji potrdil, da je inspiriral v jugoslovanskih, češkoslovaških, romunskih in madjarskih listih objavljeni članek o avstrijsko-madjarski personalni uniji in o vrtnitvi Gradiščanske Madjarske.

Socijalisti interpelirajo radi Szeregya

Praga, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Češki socialistični demokrati so danes vložili nujen predlog o svoječasni izjavi madjarskega primasa Szeregya po svojem prihodu iz Rima in o brzojavki avstrijskemu legitimistu polkovniku Wolffu, ker da so te izjave naperjene proti edinstvu Češkoslovaške, ker se izjavljajo za restavracojo Habsburžanov in ogrožajo mir. Pozivljivo vlado, da intervenira pri kuriji in pri madjarski vladi.

Stresemann v Franciji.

Pariz, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Nemški zunanjji minister dr. Stresemann je danes dopolne dospel v Mentone ter se s svojimi tremi spremljevalci odpeljal v avtomobilu v Cap Martin.

Nemčija tihotapi orožje v Rusijo

Varšava, 8. februar. (Tel. »Slov.«) V Rzeszowu je pred par dnevi eksplodiral eden od dveh vagonov, ki sta bila iz Hamburga odpremijena v Kijev. Preiskava je dognala, da sta bila vagona naložena z 18,000 kg žvepljene ogljike. Drugi vagon so na brzovarno naredbo ustavili na ruski meji, ker gre baje za nemški transprot v Rusijo v vojne svrhe.

Albanci napadli angleškega konzula

Belgrad, 8. februarja. (Tel. »Slov.«) Sneti okrog 6. ure je razbojniška banda Albancev napadla angleškega konzula Purcella, ki se je vozil z avtomobilom. Ko je prispel do vasi Vročište, so navallili roparji in ga pretepli.

O selitvi društva narodov še ni potrdil

Dunaj, 8. februar. (Tel. »Slov.«) K vesti Daily Telegrapha, da so bile države male antante ter Pariz, Rim in Berlin vprašani glede eventuelne premestitve sedeža Društva narodov na Dunaj, ter da je dr. Stresemann obvestil dunajsko vlado, da se bo Nemčija odločno upirala temu načrtu, se z uradnih dunajskih mest dodaja sledeča izjava: O kakem izpraševanju imencovanih držav ni tukaj nič znanega. Avstrijska vlada v tej zadevi ni prejela nobenega sporočila nemškega zunanjega ministra.

Madjari hočejo kralja

Budimpešta, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Kakor javlja »Esti Kurir«, nameravajo legitimisti predlagati v parlamentu, da se razveljavlji zakon o izgubi pravice do prestola, ki je bil sklenjen po drugem kraljevem puču. Meščanskodemokratska in socialnodemokratska opozicija napovedujejo osto protiagitacijo proti uresničenju te namere legitimistov. Ministrskega predsednika bodo v javni seji parlamenta pozvali, da brez pridržka izjavi, ali je vlada pripravljena napraviti konec protizakonit agitacijam legitimistov.

Zakaj nesporazum v Ljubljani

Odgovornost za razbitje ljubljanskega občinskega sveta, verjamemo, da je težka za samostojno demokratsko stranko, zlasti težka po vsem tem, kar se je zadnji čas v tem občinskem svetu godilo. Toda dejstva dokazujojo, da samostojna demokratska stranka ni hotela sporazuma, razen za ceno, da se ji Slovenska ljudska stranka brezpojno pokori. Slovenska ljudska stranka je šla v pogajanja, dasi je vedela, da ima opraviti s stranko, ki ima na sebi žig besedolomstva, in katero je njena zgodovina diskvalificirala v ljubljanskem občinskem svetu za vsako sodelovanje s katerokoli stranko, ki ji je blagor ljubljanskega prebivalstva pri sreu. Slovenska ljudska stranka je hotela s tem preprečiti, da bi na ljubljanskem magistratu zavladale metode in praksa samostojnih demokratov in s svojim vplivom doseči, da bi SDS hočeš nočeš, morala pomagati pri izvajanju našeg aljudskega akomunalnega programa. SDS je hotela preprečiti vsako nezakonito in izjemno stanje na mestnem magistratu, in zlasti preprečiti nadaljevanje izjemne uprave magistrata s komisarji in gerenti. Temu vrhovnemu cilju je SLS podredila svoje strankarske interese, dasi se je dobro zavedala, da ji bodo druge opozicionalne skupine očitale zvezo s skrajno reakeijo in s tem agitirale proti njej.

Stevilčna moč obeh najmočnejših klubov SDS in SLS v mestnem svetu govorji za to, da ima SDS župana, SLS pa podzupana in paritet vpliv v vsaj polovici odsekov občinskega sveta in upravnih odborov mestnih podjetij. To je za vsakega, ki mirno in brez parizantstva presoja položaj, dano dejstvo.

Na tem dejstvu temelje predlogi ki jih je stavila SLS kot pogoj za sodelovanje. SLS je zahtevala predvsem mesto podzupana in načelnika Mestne hranilnice. Dalje je naša stranka zahtevala, da se odseki in upravni odbori volijo tako, da imata SDS in SLS vsaka enako število mandatov, manjšim skupinam, to je narodno-radikalni stranki, socialistični in komunistični stranki, pa naj se da v vsakem odseku in odboru po en zastopnik. Načelnike odsekov je zahtevala SLS zase v nekaterih močnejših odsekih — pač zato, ker ima SDS župana. Po načelu pariteete bi se nekako izvajala cela občinska politika. V tem duhu in po tem ključu naj bi se reševalo vse tekoče zadeve, tudi vse osebne zadeve. Mirno SLS zagovarja tudi ta svoj predlog, da naj se pri eventualnih novih nastavitevah pri enaki strokovni kvalifikaciji vpošteva isto paritetno načelo. Nič se ne bo jimo, da bi ljubljansko prebivalstvo ne razumele te zahteve, ko je vendar notorično, da SDS ravno v personalni politiki ne pozna nobenega drugega načela kot čisto strankarsko partizanstvo, na naj bo notem to pod krinko strokovne kvalifikacije ali kake druge okolnosti. Če bi SLS ne bila stavila te zahteve vnaprej, pa bi recimo prišlo do sporazuma, ni droma, da bi se bili sporazum razbil takoj, ko bi kako tako vrnjanje prišlo na dnevni red. Le znatenje iskrenosti na strani SLS je, da se ni nistašila staviti v svoje predloge tudi te našidezno odložne zahteve. SLS je dalje zahtevala, naj odseki sklenejo s tričetrtinsko večino. Ta zahteva onemogočuje tako SLS kakor SDS,

Belgralsko pismo

Skupščinska seja 4. t. m.

Docim je bila doslej vladna večina v narodni skupščini izvanredno mirna, mnogo radikalov je namreč novih poslancev, ki se uživajo v parlamentarno življenje, pa je poslednje dni postalno izredno živo in zanimivo. Odigravajo se prizori, ki kažejo politiko današnjih dni v luči kakor jo javnost sprejema. Na redu je govor Radiča o zuluminih (nasilnih) orožništva. Kdor je enkrat slišal Radičev govor, ve, kaj vse se zve od moža. Skače od predmeta na predmet kot otrok med igračami. Ni čudo, če ob taki neurejenosti zadene seljački vodja v svoji nebrzdanosti na odpor, ki se vzbudi v najmirnejšem poslancu. Ko Radič potenciira grdenje vlade in povelenje resne opozicije v izrazih, ki jih parlament ne prenese — se dvigne vladna večina. Seveda spremlja seljački klub svojega mojstra s hrvonskim vptijem, katerega skuša Pribičevičev klub, čigar šef stalno sedi pri Radiču, še nadvladati. Radikalni klub naenkrat oživi kot doslej še ne v tem zasedanju, poslanci Jugoslavškega se dvignejo proti radičevcem. Začne se vptite da Radič prebledi in obmolkn. Mirni Kleki se zapletev v preprič z bosanskim radičevcem, Jerič dokazuje seljakom, da ne vedo koga branijo, saj so vendar radičevci uganjali v Prekmurju največje batinaštvo. Škulj odgovarja dr. Mačku, ki se zapikuje v naše poslance, Brodar v smehu razlagata radičevcem razloček med slovenskim kmetom in radičevskim seljakom-poslancem. Žebot s svojim glasom obrača parlament na klopi našega klubu in pred njimi sedeče radičevce. Na spodnjem delu skupščine pa se bližajo strnjeni radikalni zbranim samostalcem krog tribune. Sv. Pribičevič vpije proti radikalom, nakar stopi dr. Milašovič pred njega, napravi pozno glosi igrajočega cigana, kar spravlja samostalce v divjo jezo, v tem pa skoči dr. Milašovič k pravoslavnemu poslancu proti, ga pelje k Pribičeviču in Radiču »neka ju venča« ob gromovitem smehu zbornice in vzklikih: »Živila demokratska unija!« Silni hrup naraste

do viška, vsi zvonci zbornični so pretih — predsednik dr. Niko Perič vporablja vsa sredstva, da umiri zbornico, vse zaman — seja se prekine, sredi dvoranje pa ostane ogromen klopek pomešanih poslancev. Del demokratov se aktivno udeležuje krepke debate — a drugi del od daleč opazuje politiko sedanjih dñi in uspeha Davidovičevih mojsterskih potez.

Občinske volitve v dolnjelendavskem okrožju

Kakor smo že poročali, so se vršile koncem minulega leta prve volitve v občinska zastopstva, kar je pripadlo Prekmurju Jugoslaviji in prišlo pod politično upravo Slovenije. Izid volitev je pokazal, kako neopravičen je bil strah gotovih krogov iz dobe Pašič-Pribičevičevega režima, ki so se bali svobodne odločitve osvobojenega naroda za upravo občin ter radi tega odlagali občinske volitve od leta do leta. Sele Slovenska ljudska stranka, čim je dobila skoraj pred enim letom odločilno besedo v vodstvu naše notranje politike, je dala našemu Prekmurju pravico, da si je izvoliti samo zastopnike, ki naj upravljajo njegove občine. In sedaj, ko so volitve pri kraju, gleda lahko Slovenska ljudska stranka s ponosom na uspeh svojega dela, katero je med narodom da sedaj izvršila. Volitve so se dosedaj izvršile že v 29 občinah, v katerih biva izključno samo ali v ogromni večini slovenski živelj. V vseh prevladuje Slovenska ljudska stranka, ki se je opredelila vsled krajevnih gospodarskih ali socialnih interesov po nekod v dve ali več različnih skupin. Temu primerno so se vlagale tudi kandidatne liste pod različnimi imeni. Prva je nosila ponavadi ime Slovenske ljudske stranke, druge pa, da bi pokazale svojo pripadnost tudi k Slovenski ljudski stranki na zunaj, so pristavljale k temu imenu še kakšno drugo označbo n. pr. SLS malih kmetov, kmečka zveza, gospodarska stranka itd. Pripadniki drugih strank so se prave označbe svoje politične stranke dosledno ogibali, dokaz, da nimajo med ljudstvom nikake prave zaslombe.

Volitveno gibanje je poteklo povsem mirno. Zanimanje za volitve je bilo s strani občanov posameznih občin zelo veliko, ponekod so se nanje pripravljali z neko posebno mrzlično razburjenostjo. Temu odgovarajoče je bilo tudi število vloženih kandidatnih list. V šestih občinah je bila vložena samo po ena kandidanta lista, med tem ko jih je bilo Bratonic 5, v Bogojini, Lipovcih in Lipi pa po 4, v ostalih pa soraznerno po dve in tri.

Za župana je bil izvoljen v veliki večini občin dosedanj volečasno od velikega županstva postavljen gerent, drugod pa so si zoper izbrali za župana enega od mlajših občanikov. Kakor se nam iz zanesljive strani poroča, je ljudstvo z izidom volitev povsem zadovoljno in tudi ni nikjer opaziti nikakega nereda v občinskem poslovanju in nikakih pojmov, iz katerih bi se dalo sklepati, da bi bila občinska zastopstva, ki so izšla iz teh prvih volitev, kakorkoli delanezmožna. Najlepši dokaz, da so se volitve izvršile povsem v redu in po volji ljudstva, je to, da je bila vložena proti izidu volitev samo ena pritožba, ki pa je tudi bila kot v zakonu neosnovana zavrnjena.

Kakor že omenjeno, so se dosedaj izvršile volitve v občinska zastopstva v izključno slovenskih in tistih občinah, kjer prevladuje slovenski živelj, niso pa se še vršile tam, kjer ima madjarski živelj večino. Toda, kakor se nam poroča, bo ljudstvo tudi v teh občinah prišlo kmalu do svojega rednega in zakonitega občinskega zastopstva in se bodo razpisale volitve že v najkrajšem času. Zatorej že sedaj na delo, na delo za zmago državnih in gospodarskih idej Slovenske ljudske stranke tudi v onem delu prekmurskega ljudstva, ki se je tekmo stoljetij pod silo okoliščin izneverilo našemu jeziku in plemenu.

Feldmaršal Haig dobil spomenik

London, 28. februar. (Tel. »Slov.«) Danes se je v poslanski zbornici razpravljalo o predlogu vlade, da naj poslanski zbornica pooblasti kralja, da da postaviti spomenik feldmaršalu Haigu. Opozicija je predlagala, da se ustanovi parlamentarni odbor, ki naj določi obliko za narodno počasenje Haiga, ki bi bila v soglasju s prizadevanji feldmaršala Haiga za zboljšanje položaja v vojni ranjenih tovarišev. Po daljši debati je bil v poimenkem glasovanju z 220 glasovi proti 103 glasovom sprejet predlog, ki pooblašča kralja, da postavi spomenik.

Če primemo fašista

Trst, 8. februar. (Tel. »Slov.«) »Popolo di Trieste« piše danes v uvodnem članku o žanžerju Hendlu, ki je še vedno v Zagrebu zaprt. List očita jugoslovanskim funkcionarjem v Zagrebu pomanjkanje čuta odgovornosti in trdi, da je smereno obtoževati inženjerja Hendla vohunstva na korist Italije, ker Italija ne potrebuje nobenega vohunstva. Hendel je pred vsem svetom priznal, da je on pisatelj v »Popolo di Trieste« objavljenih poročil o Jugoslaviji. V ostalem pa je potoval v Jugoslavijo vedno z izkaznicno tržaške fašistične organizacije.

Fašistovski svet — državni organ

Rim, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Po preureditvi parlamenta je fašizem na današnji nočni seji velikega fašistovskega sveta storil še velik korak naprej v fašiziranju države. Veliki fašistovski svet je smatral, da je trenutek ugoden, da samega sebe, svoj sestav, svoje delovanje in svoje stališče med konstitucionalnimi organi določi zakonitim potom. Poleg krone, senata in parlamenta se torej uvrsti kot četrtri ustavni steber, kar se je praktično že s tem zgodilo, da naj ima veliki fašistovski svet naloge, med drugimi to, da proučuje kandidatske liste za novi parlament in da jih samostojno spopoljuje. Veliki fašistovski svet se je razen tega izjavil tudi o senatu, ki v splošnem ostane, vendar pa se prilagodi novemu času, kar pomeni z drugimi besedami, da ase njegove kategorije z znižanjem dosedanja najmanjše starosti razširijo.

Potni vizum med SHS in ČSR odpravljen.

Dunaj, 8. februar. (Tel. »Slov.«) »Neues Wiener Tagblatt« javlja iz dobro informirane praske strani, da se bo v bližnjih dneh odpravil potni vizum med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Denar dal prostovoljno državi

London, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Finančni minister Churchill je parlamentu naznani, da je neki Anglež, ki moč biti imenovan, podaril narodu 500.000 funtov šterlingov (ca. 140 mil. Din), ki naj se naloži in nato uporabijo za zmanjšanje državnega dolga. Darovalec je navedel, da se je k temu čudnemu koraku odločil vsled tega, ker so razna darila državi v drugi obliki itak pogostna, v denarju pa ne tega pa potrebuje država in tudi podobnih posnemalcev.

Titulescu na čast.

Pariz, 8. februar. (Tel. »Slov.«) Briand je priredil danes na Quai d' Orsayu zajtrk na čast Titulescu, katerega so se udeležili nekater

60 letnica Franje Tavčarjeve

Ljubljana, 8. februar.

Danes je slavila 60letnico svojega rojstva zaslužna slovenska žena: gospa Franja Tavčarjeva. Dasi je bila vedno odločno nasprotnega svetovnega prepričanja, ji radi priznamo, da si je stekla s svojim človekoljubnim, kulturnim in narodnim delom neoporečne, velike začrte. Reže in sirote in posebno revni dijaki so imeli v jubilantini vedno dobro mater. Istočato je s svojim pokojnim soprogom dr. Ivanom Tavčarjem podpirala naše umetnine slike, kiparje, pesnike in pisatelje. Zlasti pa je bila tekton dolgih desetletij čuia vseh narodnih prireditev in pa ženskega gibanja narodno-naprednih vrst. Zelo aktivno je sodelovala pri ustanovitvi in vodstvu Mladice. Veliko zaslug si je pridobila o prilici potres za preškrbo reževev; ob zadnjih vojnah je vodila množične akcije za podprtjanje balkanskih bratov in za raznjenje in reževe doma. Z tje lastno vmeno in energijo se je vteževala akcije za Majsko deklaracijo povezvala pri ustanovitvi naše univerze. Tudi poslej vodi celo vrste ženskih človekoljubnih in kulturnih ženskih organizacij.

Zena, ki je toliko sodelovala v našem javnem življenju, zasluži ob svoji 60letnici javno

priznanje, ki ji ga tudi mi nočemo odreši. Bog ohrani Franjo Tavčarjevo še mnogo let!

Ljubljana je 60letnico Franje Tavčarjeve lepo proslavila. Sinoč je ljubljanska župa pveske zvezne priredila jubilantinu pred njenim domom na Bregu lepi, podčrnko in posebna deputacija pod vodstvom g. Zorka Preloca ji je izrekla častitke. Ob tej priliki se je zbrala na Bregu velika množica občinstva, ki je prispevalo jubilantini prisrčne ovacije.

Na proslavo jubileja Franje Tavčarjeve so se prispevale tudi zastopnice hrvatskih in srbskih ženskih društev.

Franja Tavčarjeva se je rodila v Ljubljani kot hčerka višjega telegrafista Gaspara Košenine; njena mati je bila iz ugledne Arcelove (Spickramerjeve) družine. Jubilantinja je postala sirota v nezni dobi: komaj 2 meseca star je izgubila mater, tri leta nato pa še očet. Nato je živila pri stricu in teti — Rajku in Josipini Arce. Šola se je pri uršulinkah v Ljubljani, kjer je bila posebna varovanka m. Stanislave Skovarčeve. Komaj odrasla šolskim kloppom, se je poročila s pisateljem in politikom dr. Ivanom Tavčarjem, ki mu je bila mila in zvesta družica vse do njegove smrti.

Zdravstvo

Dr. V. Sporn, specialist za notranje bolezni:

O srčnih napakah

Večkrat pridejo bolniki k zdravniku radi srca, zelo so pa prezenečeni, ko jim po preiskavi pove: »Res je vaše srce v svoji obliki, velikosti in delovanju spremenjeno, verujem, da vam dela težave. Zaenkrat pa bomo zdravili ledvice in ne srca. Zakaj ledvice so pravno obolele, posledice se pa javljajo na vašem srcu.«

Ne samo ledvice, ampak tudi drugi organi obolijo, znaki bolezni pa se mnogokrat pojavijo na srcu. Če je vaše srce v svoji obliki, velikosti in delovanju spremenjeno, verujem, da vam dela težave. Zaenkrat pa bomo zdravili ledvice in ne srca. Zakaj ledvice so pravno obolele, posledice se pa javljajo na vašem srcu.«

Vsi organi človeškega telesa so zvezani med seboj z živčevjem in žiljem; odvisni so pa tudi v svojem rednem delovanju eden od drugega. Dočim se v posebnih organih tvorijo in pretvarjajo za življenje celic nujno potrebne snovi, se v drugih vežejo škodljivi odpadki, ki nastajajo vedno pri presnovi, v neškodljive. To razmerje celic je podobno medsebojni odvisnosti prebivalcev dobro urejene države. Vsak vrši svoje opravilo, navezan je v svojem življenju na stotero poklicev, ki jih vršijo sodržavljani. V kulturnih državah se počažejo vsa ta razmerja človeške družbe, če stavljajo ljudje, ki vrše gotovo naloge. Se vse bolj zapleteno razmerje pa vladava v organizmu, poznamo ga le v nejasnih obristih. Čim bolj se pa poglobimo v študij celic in posameznih organov, tem več njih način na opis ali opisimo. Dobri in slabii produkti preostane krojijo po žilju, se cepijo in spašajo, neprestano prenavljajo v čudočitem redu, ki ga spoznamo, če radi poškodbe ali bolezni odpove kak važen organ. S tem se zruši mreža in ravnovesje v zdravem telesu, cela vrsta različnih znakov se pojavi in priča o nastalem neretu. Tedaj nam postanejo razumljivejše naloge in zapletene poslovne zvezne obolelega organa. Že starci zdravniki so pisali o dobrih in slabih živkovih človeškega telesa. Zdaj imamo moderno teorijo o notranji sekreciji, ki nam je zares odkrila marsikaj zanimivoga in ščemo z večjim ali manjšim uspehom povsod razne hormonike, snovi, ki jih organi izločajo in ki očividno vplivajo na vse organizem. Njih število se seveda množi, vendar je to po drobno medsebojno razmerje še v glavnem v temo zavito.

Ledvice izločajo seč, to je vsakomur znano. Da pa to ni edino opravilo, spoznamo, da ledvice obolele. Na bolniku se pojavi znaki zastupljenja. Sklepali bi površno, da se s sečjo zdravega človeka izločajo strupi, ki pri bolnem zastajajo. Vendar ne v seči zdravega, pa tudi bolnega nobenih strupnih snovi. Brezivomno imajo torej ledvice še

množičnih važnih nalog, udeležene so govorje pri spajjanju škodljivih snovi v neškodljive. Isto se pojavi, če odstranimo v živalskem poskušu jetra. Ta velika trebušna žleza izloča žolč; upravičeno pa jo primerjajo veliki kemični tvornici, ki opravljajo nešteto važnih funkcij. Ker prestane to njen skrivnostno snovanje, je življenje ogroženo, ne radi pomankanja žolča.

Strupi, ki nastanejo v obolelem organizmu, so nam znani le po enčnikih, ne pa po kemični sestavi. Ni se jih še posredilo izločiti iz organizma. Vsekakor morajo biti različne, kemično komplikirane, beljakovinam sorodne snovi. Na podoben način kot n. pr. alkohol, povzročajo tudi ti notranji stupi razne okvare srca in žilja. Seveda ni navadno samo srce prizadeto, temveč tudi drugi organi. Nekateri bolniki so celo nervozni, drugi težijo o težkem glavobolu in bljuvajo. Nekateri se pa brez posebnih težav zgrudijo kar znenkat zadeti od kapi. To velja za kronična obolenja, pri akutnih so v ospredju močganski simptomi: zmešanost, nezavest itd.

Gospa X. so v bolnici odstranili bulo z maternico. Po sicer uspeli operaciji se je pojavil nemir, slabje spanje, bljuvanje, glavobol, vrtoglavost, menjajoča se vročina in mraz. Osobito pa jo je razburjalo močno utripanje srca, kar je vzbudilo sum, da je srčna mišica vneta.

Ugotoviti se je dalo le pospešen puls. Vsled odstranitve važnega organa se je zrušilo ravnovesje v telesu in ta potres je vplival potom sekov in živčevja na srce. Ne s srčnimi, temveč s pomirjevalnimi sredstvi se je to stanje kmalu zboljšalo.

Gosp. Y. je zbolel pred dvema tednoma. Valed bolečin v grlu je težko počital in mrazilo ga je par dui. Kmalu pa je ozdravel, le glava ga je še bolela, pred nekaj dnevi so mu gležnici otekli, bruhal je večkrat. Srce mu je začelo tolči in to ga je privdelo k zdravniku.

Udarac srčne konice je bil posebno krepak in trd pritisk v žilju zvihani. Po vseh znakih, a osobito po preiskavi sedi je bilo gotovo, da so ledvice akutno obolele. Dan pozneje so se pojavili še drugi znaki notranjega zatruljenja: bolnik je zgubil zavest in postal silno nemiren. Težko bolne ledvice niso vršile več svoje naloge, od tod je grozila nevarnost in ne od srca.

Gospa Z. boleha že dve leti. Zdaj je silno nervozna, roke se ji tresejo, srce ji drobi in buta v prsih, da je neznošno. Težka sapa je muči pri ne najmanjšem naporu, noge ima malo otekli.

Poseben pogled, precejšnja golša, na desno in levo razširjeno srce z močno pospešenim, nerodovitem utripanjem je poleg drugih znakov znaten za naseljeno bolezen: žleza štitnica je na poseben način obolela in izloča strupe, ki pustošijo po telesu, posebno v srčni mišici. Tudi v tem slučaju bi bilo treba predvsem zdraviti obolelo žlezo, kar pa je mogoče le v začetku te nevarne bolezni.

Mariborski ljudski oder

Ob priliki petletnice društvenega obstoja bo priredil Ljudski oder dne 12. februarja ob pol 20. uri v dvorani Zadru. gosp. banke slavnostno akademijo s pestrim sporedom. Naslednjo nedeljo, to je 19. februarja bo na vršila vpravitev splošno priljubljene veselolige »Nebesa na zemlji.«

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

»Ljubljanci ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Vsi točno. — Pevovodja.

Seja stolne Prosvete je nočjo ob 8 uri pri g. predsedniku Mestnega trga 29/III.

Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekreterija Ljubljana, vabi na predavanje, ki se vrši v petek dne 10. februarja ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1 (2. nadstropje). Predaval bo g. dr. ing. M. Kasal o »Prblemu vpetosti železobetonskih nosilcev v visokih zgradbah v zvezi z ekonomijo konstrukcij.« Vabiljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Svet Kristof v Ljubljani. Danes ob pol osmih je v Prosveti predavanje o poroti. Ker se ravno sedaj vrše porolne razprave, nas bo vse zanimalo.

Izredni občeni zbor Društva učiteljev glasbe za Slovenijo se bo vršil dne 17. februarja ob 20. uri v zadnji sobi Narodne kavarne v Ljubljani.

Ostali kraji.

Krajevni odbor društva Rdečega kriza v Kraju ima svoj redni občeni zbor v nedeljo dne 12. februarja ob pol 11 v uradni pisarni okrajnega glavarja v Kranju z običajnim dnevnim redom.

Poizvedovanje

Zlata zapestnica se je našla na učiteljskem koncertu v Unionu. Dobi se Turjaški trg 3/I. (pri Schweiger).

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. B. Kuponi.

Petak, 10. februarja ob 15. uri: KAR HOCETE. Družinska predstava, Zadnjikrat pri najnižih cenah.

Sobota, 11. februarja ob 20. uri: MANON. Ab. C. Prvič v sezoni.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Cetrtek, 9. februarja ob 20. uri: VSTAJENJE. Abo. neman.

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljud

Kaj je novega

KOLEDAR.

Cetrtek, 9. februarja. Ciril Aleks., Apolo-mija. — Jutri: Viljem.

Dunajska vremenska napoved za 9. februari: Izpremenljivo vreme s temperaturo nad ničlo in z močnimi zapadnimi vetrovi. V Alpskih dolinah zmrznjeno, na gorah nevarnost lavin.

ZGODOVINSKI DNEVI.

9. februarja: 1881. je umrl ruski romanopisec Fj. M. Dostoevskij. — 1705. se je v Arelini pri Celju rodil slovenski pisatelj I. Z. V. Popovič. — 1675. je umrl holandski slikar G. Dou. — 1789. se je rodil ustvaritelj nemške stenografije Fr. K. Gabelsberger. — 1834. se je rodil nemški pisatelj F. Dahn. — 1905. je umrl slikar A. von Menzel. — 1827. se je rodil pisatelj in politik Božidar Raič.

* * *

★ Razpis župnije. Potom objave v »Škof. listu« je bila razpisana župnija Kokra v Kranjski dekaniji. Rok za vlaganje prošen je zaključi 20. februarja t. l.

★ Poslednji adresar Slovenije je izšel 1. 1923. in je za Ljubljano danes popolnoma neuporaben. Novi adresar mesta Ljubljane in okolice, ki bo vseboval okoli 55.000 naslovov, je v tisku in izide v najkrajšem času. Zastopniki konzorcija vrše sedaj poslednjo kontrolo, vsled česar pozivamo vsakogar, da jim navede v lastnem interesu čim točnejše podatke. Pisarna konzorcija adresarja mesta Ljubljane in okolice se nahaja na Kongresnem trgu 3-L, telefon štev. 2970.

★ Smrtna kosa. V Mošnjah so 6. februarja t. l. pokopali posestnika Franca Pangercia iz Vrbenj, strica duhovnika Julija Slapšaka. Stevilo pogrebcev je pokazalo, kako zelo je bil priljubljen. Kot bivšemu načelniku so izkazali zadnjo čast gasilci z zastavo.

★ Sestanek delegatov bosensko-hercegovinskih oblastnih odborov. V Sarajevu se je v torek pričela konferenca delegatov vseh oblastnih odborov v Bosni in Hercegovini. Na konferenci so najprej razpravljali o zakonu o občinah. Prevladovalo je soglasno mnenje, da mora novi zakon zagotoviti občinam najširšo samoupravo v pravem pomenu besede, ne samo formalno. Konferenca se še nadaljuje.

★ Kaj je s predvojnimi državnimi obveznicami bivše Avstrije? Mnogo naših državljanov je imelo v predvojnem času naloženo svoje premoženje v avstrijskih državnih obveznicah v raznih dunajskih denarnih zavodih. Po razsulu Avstrije so prisile te uloge pod zaporo, tako da jih ni bilo mogoče dvigniti in v domovino prenesti. Po dolgotrajnih razpravah in raznih dokazih je 1921. leta pozvala Generalna direkcija državnih dolgov v Belgradu posestnike teh vlog, da ji vpošljejo seznam naloženih obveznic in originalno položnico (Depotschein). 1925. leta so po denarni zavodi obvestili svoje komitente, da so po naloku avstr. zvezn. finančnega ministra prenesli dotedne vloge (depoje) v Wiener Bankverein in sicer na račun našega finančnega ministra ter v breme vlagateljev. Ker morajo po mirovnih pogodbah nasledstvene

FORMAN
PROTI NAHODU
usnek je čudovit

»Kocka je padla,« je zaključil Boris in opotekajoče sledil sestri.

»Tale gospod bi rad zob izdril, pa nima potrdila od ravnateljstva,« je rekla sestra, ko sta prišla do zdravnika.

»Nič ne del! Bova že tudi brez potrdila opravila,« je odvrnil zdravnik.

»Kateri zob vas boli?«

»Tale ali pa tale,« je pojasnil Boris in s prstom pokazal dva podočnika.

»Tako! Ne veste dobro kateri?« se je zadržil zdravnik.

»Pardon, sem se že spomnil; tale na levem.«

»Toda zob je popolnoma zdrav, škoda ga je,« je pripomnil zdravnik.

Škoda gor — škoda dol, če pa človek škrbino rabi, si je mislil Boris. »Pa me vendar včasih tako nebeško boli,« je odgovoril.

»Kakor želite. Ga bova pa spravila iz stanovanja, če res razgraja.«

Štirikrat je zdravnik potegnil zastonj, petič. Žele je zob ostal v kleščah. Med tem je Boris glasno povedal vseh pet samoglasnikov.

»Ali je velika škrbina?« je po operaciji vprašal sestro.

»Strašna! V glavi se mi vrtri, če pogledam vanjo,« mu je razložila usmiljenka.

»Cveka sem se pa le rešil,« se je smehljal Boris, ko je zopet korakal proti šoli. Že od daleč je slišal kričanje in takoj je vedel, da je zopet pavza.

»Koliko cvekov je padlo fantje?« je škodljivo vprašal, ko je stopil v razred.

»Nič! Smo imeli razrednika, ker je matematkar bolan.«

Siroko je Boris Osat odpril usta, da je novo-rojena škrbina zahlestala v usaj svuli krašot. rekal pa ni nič.

države prevzeti predvojne avstr. dolgove, gre zato, ali je naša država na njih odpadajoči del že prevzela oziroma kdaj se bo to zgodilo, da pridejo prizadeti že vendar enkrat do svojega imetja. Obresti seveda niso bile od 1918. leta več izplačane. Pripominjam, da je vsako poprašanje pri Wiener Bankvereinu zmanj, ker tam napotijo vsakega poizvedovalca na naše oblasti.

★ Državni konzervatorij godbe v Pragi. Informacije o študiju na praškem državnem konzervatoriju godbe poda vsakemu interesentu konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani na podlagi novega prospekta, ki se nahaja pri konzulatu.

★ Kriza v kupčiji z govejo živino. Dne 3. februarja t. l. je bil v Zužemberku velik letni živinski semenj, kamor so prigrali čez 700 glav goveje živine. Kupčija pa je bila tako slaba, da je bilo prodanih komaj 60 glav. Tudi na živinski semenj v Novem mestu dne 6. februarja t. l. je bilo prigrano lepo število goveje živine, pa tudi tu ni bilo nikake kupčije, ker se zunanjji kupci ne oglašajo več.

★ Prvi zračni potniški promet v naši državi. Dne 15. februarja se bo otvoril stalni zračni potniški promet med Zagrebom in Belgradom. V Parizu je naročen pet potniških avionov, od katerih so trije že gotovi, eden pa je priletel v Zagreb s pilotom Strževskim. Na vsakem avionu bo prostora za pilota, mehaničnika in šest potnikov.

Bi šivalni stroj kupila, a za kup denarja ni, v stadijonski loteriji stroj se nov zastonj dobi.

★ Nesreča ženitovanjske starešine. Sin posestnika v Novi Štifti pri Gornjem Gradu Anton Enzi je bil izbran za starešino nekemu svojemu prijatelju, ki se je v soboto poročil. Enzi je hotel po starem običaju prediti tudi slavnostno strelijanje. V soboto popoldne je pripravljal svojo pištole, da bi s streli sklical svate k svatbi. Pri tem mu je pištola eksplodirala. Naboju mu je šel skozi levo lice v glavo. Dasi naboju ni bil oster, vendar so nastale težje komplikacije, radi česar je bila v ponedeljek poklicana ljubljanska rešilna postaja, da ga prepelje v bolnico. Toda, ker se je Enzi nahajjal že v agoniji, ga sorodniki niso pustili z rešilnim avtom v bolnico. Enzi je naslednjega dne umrl.

★ Preprečena železniška nesreča. Dne 6. februarja t. l. ob 13. uri 20 min. je zavozil zbiralni vlak 1065 pred železniško postajo Ozalj na ročno drezino, na kateri je bilo več delavcev. Le srečen slučaj je hotel, da so ostali delavci nepoškodovani, dočim je stroj vlaka 1065 drezino popolnoma razdrobil. Škoda znaša okrog 5000 Din.

★ Zastrupljenje z alkoholom. V Zagrebu sta se te dni dva moška zastrupila z alkoholom. Kljub takojšnji zdravniški pomoči sta oba umrla.

★ Umor in samomor. V Zagrebu je 7. t. m. v nekem hotelu ustrelil 25letni elektrotehnik Mirko Jurak svojo ljubimko Marijo Novak in nato še samega sebe.

★ Skala jo je zmečkala. V gozdu pri vasi Popovljani blizu Dubrovnika so našli mrtvo 26letno pastirico Katarino Slade. Kakor običajno je tudi usodno jutro gnala živino na pašo in rekla, da se bo vrnila opoldne h kobilu. Ko se do večera ni vrnila domov, jo je šel oče z nekaterimi sosedi iskat. Po dolgem iskanju so našli nesrečno dekle mrtvo pod skalami, težko nad 500 kg. Ugotovili so, da se je skala utrgala v istem hišu, ko se je pod njo nahajala Katarina, in jo popolnoma zmečkala.

★ Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprije, gnilobo v črevusu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdo pije naravno »Franz-Josef« grenčico, en kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in v špecijskih trgovinah.

★ V boju proti uničujočim škodljivcem sadnega drevja uporabljamo z najboljšim uspehom »Arborin.«

★ Zobni atelje gospoda Valter Stuzzi se je preselil iz Domžal v Kamnik — Šutna 41.

★ Dr. Milan Ropas, zdravnik v Novem mestu, ordinira na glavnem trgu v hiši g. pl. Fichtentaua od 9 do 12 dopoldne in od pol 4 do 5 popoldne.

Prispevajte v Fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno Galerijo v Ljubljani!

Dr. Derč

se je preselil v Strossmayerjevo ulico 5,
poleg otroške bolnice.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dujski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

* * *

○ Našim izselencem bo posvečen XVI. prosvetni večer, ki bo v petek ob 8. uri zvečer v beli dvorani Uniona. S pomočjo sklopitičnih slik bomo obiskali naše rojake v Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandski. Čimbolj bomo spoznali njihovo življenje in trpljenje, tembolj nam bodo prirasl k srcu — saj so to sinovi našega naroda, katerim tujina reže črni kruh.

○ Nadaljevanje prekinjene seje občinskega sveta z dne 7. t. m. se vrši v četrtek, dne 6. februarja 1928 ob šestih zvečer v mestni dvorani.

○ Brezplačni vstop na Hodnikovo razstavo v Tivoliju. Planinske in druge slike g. V. Hodnika v Jakopičevem paviljonu si more vsak brez vstopnine ogledati v petek, soboto in nedeljo ta teden. Razstava je posebno zanimiva za vse ljubitelje naših planin. Večje število slik je avtor že prodal, ostale so še na razpolago po izredno ugodnih cenah. — Zanimiva je tudi kolekcija portretov slovenskih znamenitih mož, ki je obenem tudi razstavljava. Posamezni orig. lesorezi znanega grafika g. M. Maleša so naprodaj po 50 Din. V nedeljo se razstava zapre. Odprtta je od 10. do 16. ure.

○ Smrtna kosa. Umrla je včeraj gdje Marjanca Zorec, nečakinja pok. dr. Iv. Tavčarja. Pogreb bo v petek ob 4 popoldne. — V Stepanji vasi je umrla gospa Marija Babek. Pokopali jo bodo v petek ob pol 4 popoldne na pokopališču v Stepanji vasi.

○ Seznam za 1. maj odpovedanih stanovanj. Seznam za 1. maj 1928 odpovedanih stanovanj je z imeni hišnih gospodarjev in z navedbo stanovanjskih prostorov nabit na magistratni deski, nadalje v I. nadstropju hiše št. 2 Mestni trg (pred pisarno tajnika Heriberta Svetla). Strankam je s tem dana možnost, da se za eno ali drugo odpovedanih stanovanj pobrigajo in s hišnimi lastniki dogovore glede najema. Pripominjam, da mestna občina odpovedanih strank s 1. majem ne bo mogla spraviti pod streho in je vsled tega potrebno, da se stranke same pobrigajo, da dobre potrebno stanovanje na ravnotar na vedeni način.

○ Zopet samomor. Zadnji teden je nastala v Ljubljani prava manja samoumor. Za samoumornoma v Kolodvorski in v Francopanski ulici se je predvčerajšnjem ob tričetrt na polno izvršil še eden na Aleksandrovi cesti št. 10. Tu je stanoval s svojo ženo Marijo 38letni livar Strojnih tovar in livarn Josip Straš. Straš ni trpel bede, niti ni imel otrok, da bi moral za nje skrbeti, se je počutil zelo nesrečnega, čemur je treba iskati vzrok v njegovem prijenem pesimizmu. Njegova potrost je dosegla svoj višek, ko je v ponedeljek dobil sodniško odpoved stanovanja. Tudi mu je bila pred kratkim zmanjšana plača. Že v torek zjutraj se je hotel zastrupiti s plinom, vendar sta ga žena in hišnik še pravčasno rešila. Zvečer, ko je njegova žena odšla k hišniku, je Straš izvršil svoj namen in izpljal skorito petino litra lika. Ko se je žena vrnila, je našla moža ležečega na tleh in stokajočega od hudih bolečin. Poklicala je hišnika, s katerim sta hotela zbuditi Straša iz nezavesti. Ko se to ni posrečilo, je žena stekla k stražniku pred pošto, ki je pozval telefonično na pomoč rešilno postajo. Straša so nato prepeljali z rešilnim avtom v bolnico, kjer pa je opolčno umrl. Straš je zapustil več poslovilnih pisem, tako svoji ženi, policiji in svojim tovarišem delavcem. V pismu na policijo izjavlja Straš, da je šel v smrt radi težke bolezni.

○ Kristofič-Bučar: Bluze, otroške oblike!

9. valčkov ples

priredi komite natkarjev, hotel kav. in gostilniških uslužencev danes v Grand Hotel »Union.«

Veselični komite.

Maribor

○ Krščanska ženska zveza v Mariboru je imela v nedeljo, dne 5. t. m. občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči odbor: voditelj g. Živornik, za svetovalca in blagajnika posmrtninskega sklada g. Filipič, za drugega svetovalca g. Zoher. — Predsednica gospa Katarina Bauman, podpredsednica ga. Fon Marija, tajnica g. Ana Dobnjak, blagajničarka g. Jožeta Tekonja, zastavonoska g. Terezija Marko, odbornice: gospo Julijana Stern, Agata Sedivy, Alojzija Sonenwald, Katarina Uran-kar in Marija Obman. Pregledovalke računov ge. Ljudmila Talatov in Marija Čeh; zavrnica posmrtninskega sklada gospa Magdalena Lenartčić.

○ Dnevno deško zavetišče v Ljudskem vrtu je dobilo nove, pravvrstne učne modi, katerim so že dostavljeni dekreti.

○ Dva nova zdravnika v Mariboru. Maribor dobi dva nova zdravnika in sicer dr. Pihičerja za notranje bolezni in dr. Marcipisa iz Slov. Bistrice.

○ Smrtni slučaji v Mariboru. V mariborski splošni bolnici je umrl 35letni trgovski nastavljenec Anton Mon. Prepeljan bo v četrtek ob dveh popoldne v Radvanje. — Jetika je upihnila luč življivina komaj 34letnemu inženjeru Stanku Kostanjevcu. Umrl je sin v Mariboru živečega pisatelja Kostanjevca, je bil uradnik električne centrale v Belgradu in je umrl ravno na obletnico svoje poroke, katero je obhajal pred dvema letoma. Pogreb bo v četrtek ob 4 popoldne na Pobrežju. — V visoki starosti 81 let je umrla soprona adjunkta vinarske šole Ana Knauer in bo pokopana v petek ob treh. — Umrla je še zasebnica Marija Steinberger, stara 78 let in bo njen pogreb v petek ob petih popoldne.

○ Nova kavarna. Kavarna

predlog o točkovnem ocenjevanju pri dolgih tekih, predlog o vprašanju amaterstva, nove volitve, določitev kraja za prvi bodoči kongres leta 1930 itd. Kot nova članica se je priglasila Španska smuška zveza, s čimer se je število mednarodni smuški zvezi priključenih narodnih zvez dvignilo na 21.

Priglasov za zimske sportne tekme v St. Moritzu je okoli 400, moštva (patrole) veljajo kot ena točka. Za hokej na ledu je priglašenih 10 moštev, za hitrostno drsanje okoli 40 drsavcev, za umetno drsanje gospodov 23, za um. drsanje dam 21, parov je priglašenih 16; za bobsleigh 28 moštev, za skeleton 20 tekmecov, za smuške tekme na 50 km 50 smučarjev, za 18 km 60 smučarjev, za kombinirani smuški tek 48, za tek in skok 45, vojaških pa-

trol 8. V hockeyu na ledu dajo največ upanja na uspeh kanadskemu olimpijskemu možtvu.

Trenirajo pa sedaj v Sv. Moritzu na vse kriplje, smučarji, drsavci, sankači. Naši smučarji in drsavci so prišli tja v torek zvečer, stanejoči v hotelu Anger prav nasproti olimpijski skakavnic. Par dni še in nasloplili bodo; 14. se vrši že tek na 50 km.

* * *

SK Jadran. Danes od 15. ure dalje trening na igrišču. Pozivam vse igralce, ki so popoldne prosti, da se gotovo udeležijo treninga. — Načelnik.

SK Ilirija (angometna sekcija). Danasni večerni sestanek nogometnevek predstavlja odpadeti radi seje klubovega odbora. — Načelnstvo sekcije se sestane ob 18. uri 15 minut v kavarni »Evropa« na kratko sejo; gg. člane načelnstva prsim polnoštevilne udeležbe. — Načelnik.

Ža duha in srce

Ks. K. M.:

Ljudski oder v Mariboru

(Nekaj podatkov k petletnici društvenega obstoja, ki se bo proslavila dne 12. februarja 1928 ob pol 20. uri v Zadružni gosp. banki, Aleksandrova cesta 6 v Mariboru.)

Da stopamo Slovenci zelo radi na gledališke deske, da ljubimo predstave, to je že znana stvar. Poglej po Sloveniji kamokoli hočeš, povsod imaš naša prosvetna društva, katerih najvažnejši odsek je gotovo dramatični odsek.

V naših kulturnih središčih so povsod dramatična društva, med katerimi zavzemajo prva mesta ravno Ljudski odri.

Tako je tudi v Mariboru.

Mnogo se je že prej uprizorjalo in igralo pri Orlu, Kat, pom. društvu, Jugoslov. strok. zvezi itd., da imenujem le najbolj agilna društva svoje dobe. Vendar pa se vse to delo ni gibalo v okviru kakuge sistema. Tudi se ni glede na vsebinsko dovršeno zgrajene igre, temveč nuditi se je hotelo ljudstvu predvsem razvedrila in zabave.

Sile naših ljudi so bile preveč razcepljene in preobložene z delom pri vseh teh organizacijah. Mislili se je začelo na samo eno dram. društvo — Ljudski oder. Začetek je bil dan z ustanovitvijo Ljudskega odra pod okriljem mariborskega Orla — vendar se je Ljudski oder pozneje osamosvojil in bil ustanovljen na podlagi lastnih pravil 1. 1923. Druža tega novoustanovljenega društva je bil g. Ivo Peršuh. Društvo je bilo ustanovljeno, a finančnih sredstev ni bilo na razpolago.

Društvo je imelo namen zbrati okoli sebe vse pribitelje dramatike — brez ozira na mišljeno. Trenotna in navidezna harmonija pa je med članstvom kmalu prešla v disharmonijo. Ker so notranje spletek in razprtje onemogočevalo resno in intenzivno delo, je večina na skupščini 1. 1923 izvolila novo upravo in Ljudski oder se je včlanil pri Prosvetni zvezi v Mariboru. S tem pa je Ljudski oder postal centrala vseh naših podeželskih odrov.

Delo, ki ga je Ljudski oder izvršil v petih letih, kljub vsem težkočam, je lepo in razveseljivo. Predstave so bile od občinstva dobro obiskane, vendar ne vselej.

Omenjam le nekatere najbolj uspele igre: Kriktusovo življenje in smrt, Deseti brat, Mlinar in njegova hči, V Ljubljano jo dajmo, Nebesa na zemlji, Naša kri, Veriga. Zadnje dve na odru Nar. gledališča. Upzoril je tudi prvo večjo misijonsko igro: Iz smrti v življenje, v korist katarskih katoliških misijonov.

Na odru Zadr. gosp. banke si je društvo uredilo pisarno, garderobo, kulise itd. Veliko priznanje uživa društveni salonski orkester pod vodstvom g. Dr. Gračner-ja. Sodeluje pri predstavah, prosvetnih večerih in sploh naših prireditvah. Poleg predstav ima društvo še redne tedenske sestanke, na katerih obravnavata zlasti literarna in druga aktuelna vprašanja.

Gostoval je Ljudski oder v: Rušah, Jarenci (priredil je Jegličevu slavnost), Sv. Kriz

nad Mariborom, Rog. Slatini, Slov. Bistrici in Cadramu. Posamezni člani so igrali tudi na podeželskih odrih. Ljudski oder je danes faktor, mimo katerega ne more nihče s prezirjevalno gesto. Vsakdo ki misli, da Ljudskega odra ne bi bilo treba, kaže, da nima pravega razumevanja želj in zahtev naših ljudi v Mariboru in okolici.

Veselje do dramatike je ustanovilo Ljudski oder, energija je vodila društvo preko začetnih težav, idealizem pa vodi društvo pri nadalnjem delu v tej panogi ljudske prosvete. In kaj je lepšega od idealne mladine?!

Upstre predstave, zadovoljstvo ljudi-obiskovalcev, to je plačilo nastopajočemu ansamblu. Delati in živovati prosti čas in svoje sile — to je znak našega človeka.

Ljudski oder je pionir ljudske in borec katoliške prosvete!

Glasba

Opozorjamo na koncerte slavnega španskega čelista Caspara Cassado, ki se vrši drevi ob 7. uri v dvorani Filharmonične družbe. Na programu so sledoče točke: Cassado: Sonata v starem španskem stilu. Beethoven: Sonata a-dur. Locatelli: Sonata d-dur. Bach: Adagio. Laserna: Tonadilla Davidov: La source. Pri klavirju gospa Julija Mendelsohn. Predprodaja vstopnice v Matični knjigarni.

Spored koncerta koncertne pevke gdje. Jelke Stamatovič, ki se vrši v pondeljek, dne 13. l. m. ob 20. uri v dvorani Filharmonične družbe. Wernerlin: Pastirski pesmi: Mati povejte mi, Lahkomešina pastirica. Cesár Franck: Procesija. Davico: Štiri orientalske pesmi: Edina cvetka. Talisman, Večni spomin, Molitev. Faure: Mesečina in Cvetka. Duparc: Vabilo na potovanje Debussy: Zvonovi in Vrtljak. Lanuel de Falla: Iz zbirke sedem španskih narodnih pesmi: a) Črni ogretč, b) Asturiana, c) Jota, d) Nana, d) Polo. Ravel: Radost. Za koncert veljajo običajne koncertne cene. Predprodaja vstopnice v Matični knjigarni.

Mednarodna razstava sodobne kulture v Brnu I. 1928

V Brnu največjem mestu Moravske in drugem največjem mestu Českoslovaške republike, pripravljajo med letošnjimi evropskimi razstavami neko posebnost, mednarodno razstavo sodobne kulture. Otvoritev razstave, ki se bo vršila še v okviru proslave desetletnice obstoja Češkoslovaške republike, bo na binkočni praznik, dne 27. maja. Razstava je zasnovana na široki podlagi. Naloga razstave bo, da nazorno predoviči razvoj sodobne tehnične in duševne kulture, tehnike, industrije, arhitekturo, vseh vrst umetnosti, znanstva, literature, muzike, gledališča ... itd. Atrakecija razstave bo umetniška industrija, v posebnem paviljonu bo razstavljen pogrebna industrija, poseben oddelek je namenjen za narodno prosveto, poseben tudi za duhovno življenje človekova, poseben za šolo, poseben za knjige, poseben tudi za žurnalistiko. Vse karkoli je človeški duh kedaj ustvaril na tem ali onem polju, vse bo na tej razstavi prišlo do izraza, tako, da bo razstava res nudila razvojno sliko sodobne evropske kulture.

Sir H. Rider Haggard:

Kleopatra, egiptovska kraljica.

»Ako je zaklad še notri, sem rekel Kleopatri, kakor je bil za časa mojega prapradeda, ki je bil pred menoj duhoven te piramide, je skrit globoko v osrčju te piramide pred teboj, Kleopatra, in do njega ni mogoče priti brez napora, brez nevarnosti in groze. Ali si pripravljena, da greš noter — zakaj ti moraš tudi iti noter in presoditi?«

»Ali ne moreš ti sam z evnuhom, Harmakis, iti noter in prinesiti zaklad?« je rekla Kleopatra, ki ji je že nekoliko upadel pogum.

»Ne, Kleopatra,« sem ji odgovoril, »tega ne morem storiti niti zavoljo tebe niti zavoljo blagra vsega Egipta, kajti med vsemi grehi bi bil ta največji. Meni je samo tole dovoljeno storiti: Jaz, ki sem dedni hraničar skrivnosti, smem na zahtevo pokazati vladajučemu faraonu kraj, kjer leži zaklad in mu tudi pokazati ono strašno svarilo, ki je tam napisano. In ko je faraon vse videl in prebral, in se mu vidi, da je stiska Khema tako huda, da more opravičeno kljubovati proklestvu mrtvih in vzeti zaklad s seboj, je dobro, kajti vsa peza tega strašnega dejanja mora sloneti na njegovih glavah. Trije vladarji so se ob času sile že upali stopiti noter — tako pripovedujejo zapiski, ki sem jih bil bral. To so bili: božanska kraljica Hetšepsu, tisto čudo, ki je samo bogovom znano; njen božanski brat Tahutimes Men-Keper-re, in božanski Ramses Mi-amen. Ampak izmed vseh teh treh vladarjev se ni niti eden upal dotakniti zaklada, potem ko so videli svarilo. Dasi je bila njihova sila velika, vseeno ni bila dovolj velika, da bi posvečevala

odvzetje zaklada. Tako so žalostni odšli iz strahu, da ne bi prokletstvo prišlo nad nje.«

Kleopatra je nekoliko pomicala, napolnila pa je njen duh premagal strah.

»Ga bom vsaj videla z lastnimi očmi,« je rekla.

»Pa dobro,« sem odgovoril. Nato sva z evnuhom, ki je bil z naročnikom, nanesla kamenja na nekem gotovem prostoru ob vznožju piramide tako, da je bil kup nekoliko višji kot navaden človek; nato sem zlezel nanj in iskal na pobočju piramide skriveno znamenje, ki ni ni bilo večje kakor list drevja. Cež nekaj časa sem ga našel; vreme in pesek, ki ga je veter nosil s seboj, sta obrabila celo trdi etiopski kamen. Ko sem znamenje našel, sem z vso svojo močjo pritisikal nanj na gotov način. Kamen se je celo po preteklu neštetih let zasukal in razkril majhno odprtino, skozi katero se je komaj mogel človek plaziti. Ko se je kamen zasukal, je iz odprtine zletel velikanski netopir, ki je bil popolnoma bele barve kakor vsled starosti neštevilnih let in tako velik, da takega še nikdar nisem bil videl, saj je bil velik kakor kragulj; za hip je visel nad Kleopatro, nato pa se je vzdignil v krogih počasi v zrak in se napolnil izgubil v svetli mesečini.

Kleopatra je zavpila od strahu in evnuhu, ki je stal na straži, je padel od strahu na zemljo, ker je mislil, da je to duh, ki čuva piramido. Tudi mene je bilo strah, vendar nisem rekel ničesar. Se sedaj, namreč verujem, da je bil to duh Menkau-re-ja, ki je navzel obliko netopirja in v svarilo zletel iz svojega svetega bivališča.

Cakal sem nekaj časa, da bi prišel smrdljivi zrak iz hodnika. Nato sem vzel tri svetilke, jih prizgal in jih pristavil v vhod v hodnik. Ko je bilo to storjeno, sem stopil k evnuhu, ga peljal v stran in ga zapri-

Sveti življenje in vpuščanje

General Sandino

vodja revolucionarjev v Niaragu.

O generalu Avgustu Cezaru Sandinu, glavnemu naricaguških revolucionarjev, ki se še danes upira diktatu Združenih držav in vladu lastne države, krožijo najrazličnejše vesti. Ameriški vladni listi ga označujejo za navadnega bandita in morilca, ki je izpremenil svoje ime. Ljudstvo v Niaragu pa je povečani na njegovi strani in mu na vse načine pomaga. Sedaj je napisal generalov brat — Socrates Sandino, ki živi v New Yorku, kratek življenjepis svojega brata, ki ga priobčujejo svetovni listi. Iz njega posnemamo:

Avgusto Cezar Sandino se je rodil leta 1893. v Niquinohomu, provinci Masaya, kot sin bogatega lastnika kavnih nasadov in znamenega liberalnega državnika Gregorija Sandina. Študije je dovršil v Granadi, a se načelo posvetil mehaniki, ki ga je posebno veselila. Iznašel je možnar in obrambni top za letala ter se petal iz izdelovanjem bomb in razstrelil. Nato je šel v Honduras, kjer je vodil neki rudnik; potem je prevzel službo na plantaži banan v La Ceiba, kjer ga pa tudi ni držalo in leta 1923 je odšel v Tampico, kjer je na tamkajšnjih oljnih poljih z velikim pridrom uporabljal svoje sposobnosti v mehaniki.

Leta 1926. je general Chamorro vrgel liberalno vlado predsednika Solorzana (seveda ameriški liberalizem ni istoven z evropskim protiverskim svobodomiselnstvom!) in začelo se je preganjanje pristašev liberalnega režima. Tako so zaprli tudi starega Gregorija Sandina, a vročekrvnega Avgusta Cezaria so domači pregovorili, da je odšel v San Albino v Nueva Segovia, katero pokrajino je kasneje zasedel kot uporniški vodja in kalera je še danes sedež njegove uporniške oblasti.

V San Albino je Avgust C. Sandino zvezdel, da je v Puerto Cabezas pod vodstvom dr. Juana Sacasa in generala José Maria Moncada izbruhnila revolucija. Voditelji v Leonu so ga povabili, naj se pridruži revoluciji in sprejme poveljstvo nad tamkajšnjimi revolucionarnimi četami.

S par tovariši, vsi brez orožja, je Sandino takoj odrnil na pot, in to na konju. Po nepopisnih težavah preko močvirij in pragozdov je Sandino dosegel v Leon in par mesecev nato v Puerto Cabezas. Z njim je bila četica devet mož. V Puerto Cabezas je stoloval tedaj zastavni liberalni predsednik dr. Sacaza. Temu se je Sandino predstavil in ga prosil, naj mu da 200 pušk in 200.000 kosov municije, da bo zasedel pokrajino Nueva Segovia.

General José Maria Moncada, poveljnik revolucionarnih čet, je bil iz vsega početka nasprotnik Sandina, vendar mu je dal 50 pušk in 50.000 kosov municije. Sandino se je s svojimi devetimi možmi takoj odpravil na pot in po silnih naporih dosegel v Chipotu in od tam preko Somoto, glavno mesto Nieve Segovie, ki šteje 6000 prebivalcev, in mesto zavzel. V kratkem je zasedel celo okrožje in odrinil proti sosednjima okrožjem Esteli in Jinotega. Sedaj je imel že 800 dobro oboroženih mož.

Dasi Sandino preje nikdar ni bil vojak, je na svoj način vežbal svoje moštvo. Sandino je rojen voditelj; globoko veren in trezen, ne kadi niti ne piše, po naravi vellkodusen značaj.

Ko je prišel general Moncada, njegov osebni nasprotnik, v kritičnem položaju — vladne čete generala Diaz-a so ga obklopile in oblegale — se Sandino ni pomical. Izbral je 100

najboljših mož, jazdil noč in dan in v zadnjem hipu udrl z gora na vladne čete. Le-te, presenečeno, niso vedele, da je napadale le peščica do smrti izmučenih mož — in so zbezale. Revolucionarna stvar si je priborila novo zmago, a Sandino je bil imenovan za vrhovnega poveljnika.

Tedaj so došle ameriške mornariške čete pod vodstvom polkovnika Henry Stimsona. Stvar revolucionarjev je bila izgubljena, kajti da bi se mogli vojevati z Združenimi državami, ni bilo misli. General Moncada in stari Gregorij Sandino — ki je bil medtem dosegel svobodo — sta prišla k Avgustu Cezarju in ga prosila, naj pošoli orožje, da ne bi izval ameriških vojaških odredov. Toda Sandino je odgovoril: »Orožje, kolikor ga imam, sem si pridobil z nikaraguško krvjo in služim z njim plemeniti in pravični stvari. Naša dolžnost je, da zmagamo ali umremo.«

Z 1200 možmi se je Sandino vrnil v svoj glavnji stan v Chipotu. Tu je pozval vse očetje in sploh vse, ki so jih doma nujno potrebovali, naj stopijo iz vrste. 500 mož je stopilo naprej. Vsakega izmed njih je Sandino objel in jih odpustil domov.

Ostalim 700 vojakom je rekel: »Vojaki, mi smo sicer konservativne čete premagali, toda sedaj imamo močnejšega sovražnika; sprejeti moramo boj proti vsiljivcem.«

Odgovor je bil: »Živila svobodna Niaragua!«

Gospodarstvo

Vzroki hmeljarske krize v Jugoslaviji

Statistike vseh hmelj pridelajočih držav nam kažejo koncem leta 1927., da je pokupljen drugod do malega ves pridelek. Nekaj tisoč stotov, ki še ležijo, nas ne more motiti. Gre tu predvsem za neporabno blago. Nekaj pa je tudi najboljšega blaga, ki ga drže že običajni trdovratneži, kot vsako leto.

Večina blaga se je prodala gladko za kakih 40 odstotkov ceneje kot lani in to predvsem radi silno visokih cenitev svetovne letine. Celo producentska združenja so cenila prenizko, tako da je bilo na papirju več stotisoč stotov preveč, ki so tlačili cene. Sedaj, ko je zmanj pridelek, vidimo, da je pr. delata Češka 40.000 stotov manj, Nemčija 25.000 stotov manj, Anglia 50.000 stotov manj itd. kot se je cenilo in je tako skopnelo 100.000 stotov nadprodukce.

Svetovna letina je znašala 1927. 1.177.300 stotov (1926 1.157.700 stotov), torej komaj za borih 20.000 stotov nadkriljuje lanski pridelek. Povečal se je pa tudi konzum piva, tako da se ceni svetovna potreba hmelja na 1.150.000 stotov.

Ce primerjamo te številke, vidimo, da bo porabila pivovarska industrija gladko ves lanski pridelek, posebno ker se je kakih 50.000 stotov angleškega blaga popolnoma pokvarilo, da sploh ne pride v poštev za pivo. Stotisoč stotov preostanka se bili le bajka pivovarnarjev in trgovcev, ki so jo hmeljarji drago plačali.

Ce pogledamo naš domači jugoslovanski trg v letu 1927., pa opazimo, da pri nas nismo imeli le slabih cen temveč, da je nastopila naravnost kriza. Nihče ni mogel predati svojega, četudi dobrega blaga, če ga ni ponujal in prepričal kupcu globoko pod svetovno paritetom.

Kje so vzrok tega pojava? Prvi vzrok je brezmejno širjenje te kulture pri nas posebno v Vojvodini in bahavost onotnih kmeteh-hmeljarjev po strokovnih časopisih, da bodo tako razširili svoja hmeljišča, da bodo z lahko krili vso svetovno potrebo pivovarn sami. Ce bo letina 1928. količaj ugodna že krije Jugoslavija na svojih 13.000 ha lahko eno četrtino svetovne potrebe. S tem brezglavim farsiranjem hmeljarstva smo prišli pa na enkrat navzkriž z življenskimi interesi ostalih inozemskih hmeljskih okolišev, ki bijejo že več let trdovraten boj za prvenstvo. S kako arditostjo se otepava Nemčija svojega glavnega nasprotnika Češke! Ta pa mobilizira ves svoj znanstveni in denarni svet, da pri pomore svojemu prideku do največje veljave.

(Dalej sledi.)

—o—

OTEZKOCENJE UVOZA TOMAZEVE ŽLINDRE.

Z ozirom na to, da obstaja pri nas predpis, da se sme uvažati tomaževa žlindra je z najmanj 18.5 odstotkov fosforove kislino, je sklenil kartel proizvajalce tomaževe žlindre, da ne poslige vse doblej v Jugoslavijo nikakega blaga, dokler obstojajo ti predpisi. Na ta način so ostale vse gospodarske in kmetijske organizacije brez tomaževe žlindre in to ravno ob času, ko kmetovalci to gnojilo najnajneje potrebujejo. Iisti prihajajo po 5 in več ur daleč po blago in se vrăčajo prazni domov z raznimi pri-pombami čez kmetijske organizacije, ne vedo, da je temu vzrok je kmetijsko ministrstvo. Opozorjamo na to naše zastopnike v Belgradu in jih napomemo, da se zavzemajo takoj za stvar ter dosežejo pri ministrstvu kmetijstva, da se pravilnik glede uvoza umet, gnojil takoj izpremeni, ker bode sicer že itak zaostala kmetijska produkcija še bolj opšala.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani. Dne 8. februarja se je vršila bilančna seja. Zavod izkazuje za leto 1927. čistega dobitka 3.396.570.58 Din in se bo na 8. rednem občnem zboru dne 28. februarja predlagati neizpremenjena dividenda 10%. Izmed ljubljanskih velebank je ustavil prvi bilanci Kreditni zavod, ker je razumljivo, ker zavod nima podružnice. Cisti dobitek v znesku 3.396.571 Din je nekoliko manjši kakor za leto 1926., ko je znašal 3.426.351 Din (čisti dobitek vtičnih Din 1920. 1.450, 1921. 1.660, 1922. 1.745, 1923. 1.924. 3416, 1925. 3550). Kakor že od leta 1923. naprej se bo zoper izplačevala dividenda 10%. Iz tega prvega zaključka je posneti, da bo donos tudi pri ostalih zavodih za 1927 le malo izpremenjen in s tem tudi dividende.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurzi: Milutin Nedeljkovič, krojač, Zemun (do 21. marca); Miha J. Saso, trg., Belgrad (21. februar); Jakša in Miletka Gašić in Radomir Jovanović Lukova (20. februar); Dimitrije in Krsta Bratović, trgovina (29. februar).

Odpava: Marija Kogovšek, trgovka v Dol. Logatu (ker je bila vsa masa razdeljena).

Potrjena poravnava: Elza Mikšič, roj. Bernatović v Ljubljani.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

* dne 31. januarja 1928.

(Vse v milijonih Din; v oklepajih razlike napram izkazu z dne 22. jan. 1928.) Aktiva: Kovinska podlaga 422.5 (-8.7), posojila: menična 13.40.5, lombardna 272.7, skupaj 1613.2 (-15.0), saldo do raznih računov 896.8 (-58.9); pasiva: bankovec v obotku 5881.6 (+32.0), drž. terjatve 268.1 (-21.5), obveznosti: po žiru 786.2, po raznih računih 411.8, skupaj 1198.1 (+96.7); ostale postavke neizpremenjene.

* * *

Nova delniška družba. >Pirolit<, tvornica krovne lepenke in katranskih proizvodov, d. d. Novi Sad, kapital 500.000 Din.

Povražanje kapitala. Avalska zadruga, d. d. Belgrad, povražuje kapital od 8 na 5 milijonov Din.

Občni zbor: Posojilnica v Trbovljah, r. z. z. n. z. 16. februar, ob 15 v posoj. uradu.

Pogajanja za ustanovitev cinkovega kartela. Poročali smo že, da se vrši pogajanja za ustanovitev mednarodnega cinkovega kartela. Sedaj se bomena še v teku tega meseca vršila konferenca v Brusiju, kjer bodo zastopane: Nemčija, Poljska, Anglija, Francija, Skandinavija in Italija. Kakor sedaj stoji stvari, jo pričakovati najprvo evropskega sporazuma. Sedaj predlagajo Belgiji, da se produkcija reducirja v slučaju, če pada londonska cena pod 26 funtov šterlingov in prekorajo evropske zaloge 25.000 ton. Producija bi se v tem slučaju reducirala za še enkrat toliko kot bodo prekorabe zaloge (25.000 ton) in za toliko časa, kolikor so bile prekorocene. Topilnice, ki proizvajajo tudi fini cink, ga bodo morale prodajati za 2 funta dražje kot sirov cink. V Brusiju se ustanovi statistični urad in po ameriškem zgledu se bo začela propaganda za čim večjo porabo cinka.

Dobave. Ravnateljstvo drž. železnic v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave 16.000 kg portland-cementa; do 14. in 17. t. m. glede dobave raznega inventarja ter glede dobave 3000 komodov brezovih metla brez države. (Gradbeni oddelki.) — Drž. rudnik v Brezji sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 2 električnih stekov in glede dobave 4 vagonov portland-cementa; do 16. t. m. glede dobave 10.000 kg ovsja. — Drž. rudnik v Vrdniku sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 530 kg mila. — Komanda pomorskega arzenala v Titu sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave parnih kotlovin in njih delov; do 24. t. m. pa glede dobave raznega materiala (Bergmanove cevi, varovala, električni števci, razvodne plošče, stropne svetiljke itd.). — Vršile se bodo naslednje oferitalske licitacije: 20. t. m. pri ravnateljstvu drž. železnic v Sarajevu glede dobave mašilnega materiala; — 21., 23., 25. in 27. t. m. pri glavnem sanitetnem skladislu v Zemunu glede dobave lekarniškega materiala; dne 22., 24., 28. in 29. t. m. in 1. marca pa glede dobave sanitetnega materiala. — Dne 22. t. m. pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotic glede dobave 10.000 kg papirja; 24. t. m. glede dobave žlebjov in vijakov. — 25. t. m. pri ravnateljstvu drž. železnic v Z. grebu glede dobave materiala za gornji ustroj. — 24. t. m. pri intendanturi Vrbanske divizijske oblasti v Banja Luki glede dobave večje množine drva in premoga. — 25. t. m. pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 9000 m³ drva. — 26. t. m. pri Vranjskem električnem društvu A. D. v Vranju glede zgradbe hidro-centrale. — 25. t. m. pri intendanturi komande jadranske divizijske oblasti v Mostaru glede dobave ca. 9000 m³ drva; 27. t. m. pa pri komandi mesta v Splitu glede dobave ca. 4000 m³ drva. — Predmetni glasi z natruejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

Borza

Dne 8. februarja 1928.

DENAR.

Današnji devizni promet je bil manjši kakor včeraj. Gibanje kurzov je bilo neenotno. Berlin in Curih sta se učvrstila, London in Newyork sta ostala neizpremenjena, dočim so ostale devize nekoliko popustile. Sedanjii visoki kurzi so pripisovati oslabljenju dinarja, ki je 1. februar nočdal v Newyorku 176.20, včeraj 175.75, v Berlinu 7.359, včeraj 7.36 in v Londonu 276.90, včeraj 277.25. V Curih pa je dinar neizpremenjen: 9.1375, vse druge devize pa so se učvrstile. — Narodna banka je krila vso potrebo razen Trsta, kjer je bilo nekaj privatnega blaga. Poleg v tsbeli navedenih kurzov je Narodna banka ponujala Budimpešto po 9.95 in Bruselj po 7.29 napram 9.9575 oz. 7.9285 včeraj.

Devizni tečali na ljubljanski borzi dne 8. februarja 1928.

povprš. pon.	srednji	sr. 7 i 11
Ams-terdam — 22.95	—	22. 4
Berlin 1357.0—1361.0	13.85	1358.—
Curih 1093.0—10.6.50	1095.00	1095.20
Dunaš 80.2—81.3.8	81.178	802.35
London 276.95—277.75	277.5	277.35
Newyork 56.78—56.98	56.85	56.88
Pariz — 223.70	—	—
Praga 164.37—169.10	16.70	168.85
Trst 30.00—302.00	301.00	301.00

Zagreb. Berlin 13.57—13.60, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 800.28—803.28, London 276.95—277.75, Newyork 56.757—56.957, Pariz 222.70—224.70, Praga 168.30—169.10, Trst 300.15—302.15.

Belgrad. Berlin 1356—1359, Budimpešta 9.9350—9.9350, Dunaj 800.2—803.2, London 276.95—277.75, Newyork 56.98—58.78, Pariz 222.70—224.70, Praga 168.70—169.50, Trst 300.15—302.15.

Curih. Belgrad 9.1375, Berlin 124.02, Budimpešta 90.85, Bukareš 3.19, Dunaj 78.25, London 25.83.25, Newyork 519.00, Pariz 20.4275, Praga 15.41, Trst 27.5125, Sofija 3.76, Varšava 58.25, Madrid 88.65.

Trst. Belgrad 33.22—33.28, Dunaj 363.50—369.50, London 92.07—92.10, Newyork 18.88—18.89, Pariz 74.25—74.30.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.475, Kodanji 190.05, London 34.61, Milan 37.58, Newyork 710.20, Pariz 27.91, Varšava 79.64. Valute: dolarji 708.20, franci 28.14, dinar 1242, češkoslovaška krona 2104.

Praga. Devize: Lira 184.75, Belgrad 59.30, Pariz 132.50, London 164.40, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 175.75, Berlin 7.36, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

V Ljubljani zaključena Ljublj. kreditna po 135. V Zagrebu so se drž. papirji ponovno učvrstili tako kot bilo blaga v 7% invest. posoj. pod 88.50 napram 88 včeraj; vojna škoda je bila zaključena po 437. Na tržišču bančnih papirjev ni izprememb, kar kor tudi ne znatnih v industrijskih papirjih.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna zaklj. 135. Kred. zavod 160 den., Strojne 70 bl., Vevče 140 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 87.50—88.50, agrari 54.50—54.50, vojna 44.40, odškodnina 44.40, februar 43.40—43.40, dec. 46.40—46.40, Hrv. esk. 52, Hipo 65, Jugo 96.25, Praštrediona 875—877.50, Ljublj. kr. 185, Sečrana 540, Drava 550—575, Slavonija 11—11.50, Trbovlje 530, Vevče 150.

Belgrad. Narodna banka 5630—5650, vojna odškodnina 435—450, ult. februar 433, agrari 435, ult. marec 435, 436, ult. april 438.50—439.50, Belgrajska zadruga 520, Vračarska zadruga 430, Tob. srčke 84, 7% invest. posoj. 87—88, agrari 53.50.

Trst. Adria 204, Assicurazioni Generali 6685, Cosulich 183, Riunione Adriatica 3029, Trieste 265, Split cemeni 273, Trž. Lloyd 685.

Dunaj. Podon-savska-jadran. 87.25, Hrv. esk. 6.30, Hipo 7.80, Alpine 42.60, Greinitz 3, Leykam 11.20, Trbovlje 67.60, Kranj. industrij 44, Gutmann 28.75, Mundus 173.50, Slavex 12.60, Slavonija 1.34.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastove podnice 48 mm 2.60 m fko vag. meja 1 vag. po 1150, hmeljevke